

การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักการศึกษา
เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
Sufficiency Economy Philosophy for Teachers the Department of
Education in HatYai City Municipality,
HatYai Songkhla

ไพรัช นิลวงศ์
Pairat Ninlawong

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the
Requirements for the Degree of Master
of Public Administration in Public Administration
Prince of Songkla University

2562

ชื่อสารนิพนธ์ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนัก
 การศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
 ผู้เขียน นายไพรัช นิลวงศ์
 สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการสอบ

.....

.....ประธานกรรมการ

(ดร.ฤชดา เทพยากุล)

(ดร.ฤชดา เทพยากุล)

.....กรรมการ

(ดร.อิศรวิทย์ รินไธสง)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์)

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตระกูลมุกดา)

ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

ชื่อสารนิพนธ์	การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นายไพรัช นิลวงศ์
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู และเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของครู การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณจากเครื่องวิจัยคือแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 196 คน ใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูล One-Way Anova และ Independent t-test สำหรับทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่โดยรวมอยู่ในระดับมาก การดำเนินชีวิตยึดเงื่อนไขคุณธรรมสูงกว่าด้านอื่น รองลงมาคือหลักความมีเหตุผล หลักมีภูมิคุ้มกันที่ดี หลักพอประมาณและเงื่อนไขความรู้

การเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของครูพบว่า อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว ทศนคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

Thesis Title	Sufficiency Economy Philosophy for Teachers the Department of Education in HatYai City Municipality, HatYai Songkhla
Author	Mr. Pairat Ninlawong
Major Program	Public Administration
Academic Year	2018

ABSTRACT

The purposes of the present study were to 1) identify the extent to which teachers under the Department of Education in Hat Yai City Municipality, Hat Yai District, Songkhla Province, implemented the Sufficiency Economy Philosophy (SEP) in their daily lives; and 2) explore the teachers' differences in the implementation of the SEP based on their demographic variables, namely their age, education, family income, and attitude towards the SEP. Stratified random sampling technique was employed in the administration of a questionnaire to 196 respondents. Descriptive statistics performed included frequencies, percentages, mean scores, and standard deviations. To examine the hypotheses, data gathered were analyzed quantitatively using a one-way ANOVA and an independent samples *t*-test.

It was found that 1) in general, the teachers implemented the SEP at a high level; 2) regarding the principles of the SEP, 'Ethical Qualification' was perceived to be the most essential one, followed by 'Reasonableness', 'Self-immunity', and 'Moderation', with 'Set of Knowledge' being considered the least influential in its impact on the teachers' daily lives; and 3) there were no statistically significant differences ($p > .05$) in the implementation of the SEP by the teachers despite their differences in age, education, family income, and attitude towards the SEP.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ดร.ฤชดา เทพยากุล ที่รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ให้คำชี้แนะ ค้นหาความสนใจในเรื่องที่ต้องการศึกษาวิจัย อาจารย์ยังสละเวลาอันมีค่าตรวจสอบความถูกต้องของงานแก่ผู้เขียนอย่างดียิ่งจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ ดร.อิศรภักดิ์ รินไธสง กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาในการชี้แนะ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตระกูลมุกดา อาจารย์ ดร.ฆายนีย์ ช.บุญพันธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเนื้อหาของเครื่องมือในการวิจัย และกราบขอบคุณอาจารย์ที่ได้ให้ความรู้นอกชั้นเรียนอีกท่านคือ อาจารย์พูนศักดิ์ เงินหมื่น มาให้คำแนะนำทางด้านการวิจัย กราบขอบพระคุณ คณาจารย์ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เขียนตลอดการศึกษาที่ผ่านมา ตลอดจนเจ้าหน้าที่หลักสูตรที่อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เขียนเป็นอย่างดีทุกครั้งที่เข้าไปติดต่อขอให้ดำเนินการ

ขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ซึ่งเป็นครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีรวมถึงผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้

สุดท้ายผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบุพการีที่ช่วยสนับสนุนในด้านกำลังใจเป็นแรงผลักดันให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง ผู้เขียนขอขอบคุณกัลยาณมิตรของผู้เขียนทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนด้านกำลังใจให้แก่ผู้เขียน ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์มาใช้ในการวิจัยตลอดมา

ไพรัช นิลวงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
ABSTRACT.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
รายการตาราง.....	(8)
รายการภาพประกอบ.....	(10)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	5
สมมติฐาน.....	5
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	13
1.5. แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	21
2. หลักการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	24
3. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนเทศบาลในสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอ	
หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.....	35
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
5. กรอบแนวคิดการวิจัย.....	44
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	45
2. แบบแผนการวิจัย.....	46
3. เครื่องมือในการวิจัย.....	46
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
สรุปผลการวิจัย.....	69
อภิปรายผล.....	74
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	77
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	85

รายการตาราง

	หน้า
ตาราง 1 จำนวนบุคลากรครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครหาดใหญ่.....	37
ตาราง 2 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	46
ตาราง 3 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	52
ตาราง 4 ตารางแสดงค่าความถี่และร้อยละของ ประเด็นสภาพการดำเนินชีวิต	53
ตาราง 5 ตารางแสดงค่าความถี่และร้อยละของ ประเด็นปัจจัยในการดำเนินชีวิต.....	55
ตาราง 6 ค่าความถี่และร้อยละของประเด็นของแนวทางในการดำเนินชีวิต	56
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	58
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักความมีเหตุผล	59
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักความพอประมาณ	60
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี.....	61
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขความรู้.....	62
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขคุณธรรม.....	63
ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าสถิติของการดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม และรายด้านจำแนกตามระดับอายุ.....	64
ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าสถิติของการดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	65
ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าสถิติของการดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้านจำแนกตามรายได้ของครอบครัว	66

รายการตาราง

หน้า

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าสถิติของการดำเนินชีวิตตาม เศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามผู้ที่มีทัศนคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. 67	
ตาราง 17 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	68

รายการภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ 1 เศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	21
ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย	44

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

นับแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จขึ้นครองสิริราชสมบัติเมื่อปีพุทธศักราช 2489 เป็นต้นมา พระองค์ท่านทรงมีพระราชกรณียกิจในด้านต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่พสกนิกรชาวไทยพระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระองค์คือ เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานและเสด็จพระราชดำเนินเยือนประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วราชอาณาจักรเสมอมา ทรงประสบกับสภาพดินฟ้าอากาศและภูมิประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ทอดพระเนตรความทุกข์ยากแร้นแค้นของชาวไทยในถิ่นทุรกันดาร ตลอดจนอุปสรรคในการดำเนินชีวิต พระองค์ทรงสนพระราชหฤทัยในการแก้ปัญหา บรรเทาปัญหา และพัฒนาประเทศ โดยทรงมีพระราชดำริริเริ่มโครงการต่าง ๆ เพื่อให้พสกนิกรไทยได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทรงมีพระราชดำริชี้แนวทางการดำเนินชีวิตให้แก่ปวงชนชาวไทย ให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามทำนองครองธรรม สร้างพื้นฐานให้แก่ตนเองด้วยความพอมีพอกิน พอใช้ และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อันสืบเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ อาทิ การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และเทคโนโลยีทำให้เกิดความท้าทายในการดำเนินชีวิตให้เท่าทันและไม่ตกเป็นทาสความไม่รู้จักประมาณตน ความโลภ ปัญหาในระดับหน่วยเล็กในสังคมจนไปสู่การด้อยพัฒนา ที่มุ่งเน้นแต่การบริโภคโดยไม่มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง จากพระราชดำรินี้จึงเป็นที่มาของปรัชญาว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียง หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2560) เศรษฐกิจพอเพียงมีความเกี่ยวข้องกับทุกมิติในการพัฒนา ที่สำคัญที่สุดคือ วิธีคิดและจิตสำนึกของคน เพราะปรัชญาแห่งทฤษฎีใหม่เป็นปรัชญาที่ว่าด้วยการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ที่สุดนั่นเอง

ต่อมาเมื่อเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างรุนแรงในปี พ.ศ. 2540 เกิดปัญหาการว่างงานธุรกิจล้มละลาย และปัญหาหนี้สินจากต่างประเทศ จนนำไปสู่การขอรับความช่วยเหลือทางวิชาการและการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) จากวิกฤติการณ์ครั้งนี้จึงได้ปรับตัวอุปสงค์และแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาและบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยการอัญเชิญ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและบริหารประเทศโดยยึดหลักทาง

สายกลาง ความพอประมาณและความมีเหตุผล เพื่อให้ประเทศรอดพ้นวิกฤติและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเรื่อยมา เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายรัฐบาลต้องอาศัยทรัพยากรต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะ “คน” หรือ “บุคลากร” ซึ่งถือว่าเป็น องค์ประกอบส่วนสำคัญยิ่งที่จะให้การพัฒนาประเทศประสบผลสำเร็จ (กรมสามัญศึกษา, 2542) แนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ให้เกิดความสมดุล เป็นธรรมและยั่งยืน มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” อันเป็นการเสริมสร้างประโยชน์สุขให้แก่ประชาชนโดยถ้วนหน้า ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตเพื่อปรับตัวและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วน (เพ็ญนภา อธิทองดี, 2552)

กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะกระทรวงหลักด้านการพัฒนาคน ได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักนำไปสู่การแก้ปัญหาทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสังคม เศรษฐกิจ หรือการเมือง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนามนุษย์เพื่อการพัฒนาประเทศ และเป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่งในการสร้างความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและของสังคม โดยการถ่ายทอด ความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ การสร้างสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยการเกื้อหนุนให้บุคคล เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาโดยการจัดการศึกษา เริ่มดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาตั้งแต่ปี 2550 เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักใช้ชีวิตที่พอเพียงเห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปันมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยมและเอกลักษณ์ความเป็นไทย โดยมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมรับผิดชอบเพื่อให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน นำสู่วิถีชีวิตของประชาชนสามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ตามแนวพระราชดำริส และนโยบายรัฐบาล รวมทั้งเป็นจุดเริ่มต้น ของการผลักดันให้ประเทศไทยโดยรวมพัฒนาต่อไปอย่างเต็มศักยภาพ โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษา บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550) โดยให้หน่วยงานสถานศึกษา และบุคลากรด้านการศึกษาในทุกระดับ สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งในและนอกระบบการศึกษา ให้สามารถดำรงชีวิตให้ ก้าวหน้าไปอย่างสมดุล มั่นคงพร้อม ๆ กับมีวิถีปฏิบัติที่ยั่งยืน โดยวางเป้าหมายในการดำเนินการไว้ 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 พ.ศ. 2550:

กำหนดให้มีสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่ำกว่า จำนวน 80 แห่ง ระยะเวลาที่ 2 พ.ศ. 2551 - พ.ศ. 2552: พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่าง ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ต่ำกว่า 800 แห่ง ระยะเวลาที่ 3 พ.ศ. 2553 - พ.ศ. 2554: พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสม กับบริบทของแต่ละสถานศึกษาครบทุกแห่งทั่วประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

ไม่เพียงแต่การศึกษาเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมโดยเน้นที่ตัวบุคคลเป็นสำคัญ ทว่าครูก็เป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ครูจึงควรเป็นผู้ที่ตระหนักถึงแนวทางของการพัฒนาและสามารถนำมาปฏิบัติได้เอง ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะที่พึงประสงค์ในสังคมยุคใหม่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 52 จึงกำหนดให้มีการส่งเสริมกระบวนการผลิตการพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสม ให้มีการเตรียมบุคลากรและพัฒนาบุคลากรเป็นประจำ ซึ่งรัฐต้องจัดสรรงบประมาณในการจัดตั้งกองทุนพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งการพัฒนาครูนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งเพราะครูถือได้ว่าเป็นทรัพยากรบุคคลของชาติ เป็นผู้วางรากฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่เยาวชนของชาติ ซึ่งจะเจริญเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคต การพัฒนาครูให้มีคุณภาพจึงเปรียบเสมือนการสร้างทรัพยากรที่มีคุณค่าให้แก่ชาติบ้านเมือง กล่าวได้ว่า ครูมีบทบาทต่อการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาคนอย่างมาก นอกจากนี้แล้วครูจะมีคุณภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา การให้การสนับสนุนจากองค์กรในการพัฒนาครูให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตแก่นักเรียน ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้ให้โรงเรียนมีความเจริญก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแก้ไขวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในปัจจุบันในการที่จะทำให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อลดปัญหาการเป็นหนี้สิน มีความประหยัดและมีวินัยทางการเงิน สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามโครงการรณรงค์เพื่อการดำเนินชีวิตตามแนว พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการฝึก การศึกษาเพื่อเสริมสร้างค่านิยม ความตระหนัก และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรบริโภคของ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ลดรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือยเกิดความตระหนักและมีสำนึกในการมีวินัยทางการเงินทั้งของตนเองและครอบครัว ตลอดจนนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนต่อไป

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักพื้นฐานในการใช้ชีวิต ที่บุคลากรทางการศึกษาหรือครูทุกคนพึงมีและพึงปฏิบัติอย่างแท้จริง เนื่องจากการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น สอนให้คนเป็นผู้ที่รู้จักตนเอง รู้จักการพึ่งตนเอง มองเห็นความต้องการ ทางด้านพื้นฐานมากกว่า ความต้องการทางด้านวัตถุ ทั้งยังสนับสนุนให้ครูรู้จักการเรียนรู้การพัฒนาตนเอง เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งของตนเองและครอบครัว เพราะเนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบันครูที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับเด็ก โดยตรงนั้นต้องเผชิญกับสภาพปัญหาต่างๆ ทั้งสภาพทางเศรษฐกิจ ปัญหาในการทำงาน ปัญหาในการดำรงชีวิต ปัญหาในเรื่องหนี้สิน ทำให้คุณภาพชีวิตของครูเปลี่ยนไปและจะส่งผลกับการเรียน การสอนและคุณภาพของนักเรียนตามมา การพัฒนาสังคมจึงควรเริ่มต้นที่การพัฒนาที่ตัวครูเพื่อให้ครู เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตให้กับนักเรียน สถาบันการศึกษา ที่เป็นองค์การบริหารงานองค์การ หนึ่ง ที่ตั้งขึ้นด้วยจุดประสงค์ที่จะช่วยจัดการศึกษาให้กับประชาชน คุณภาพของการศึกษาจะสูงหรือ ต่ำเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับคุณสมบัติและพฤติกรรมของบุคคลที่ทำหน้าที่อยู่ในโรงเรียนว่าคุณสมบัติ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์เหมาะสมเพียงใดบุคคลในโรงเรียนที่จะทำให้โรงเรียนปฏิบัติภารกิจไปสู่ เป้าหมายได้ ก็คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครู ผู้บริหารนับว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญมากที่สุดโรงเรียนใน อันที่จะทำให้โรงเรียนดำเนินไปในแนวทางที่ถูกต้อง แต่ลำพังผู้บริหารคนเดียวจะทำให้การปฏิบัติงาน ของโรงเรียนลุล่วงได้นั้นย่อมเป็นไปได้ ผู้บริหารจำเป็นต้องอาศัยกำลังคน คือ ครู อาจารย์หรือ ผู้ใต้บังคับบัญชา และบุคคลอื่นในการร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมพลังกันปฏิบัติงาน ดังนั้นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนจึงอยู่ที่ผู้บริหารต้องสามารถน้อมนำ ต้องเข้าใจหลักปรัชญาต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา เพื่อที่จะได้ชี้แนะแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของครูให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นโรงเรียนพัฒนางานและพัฒนาคนไปพร้อม ๆ กัน ครูทุกคนในโรงเรียนจะต้องมีการศึกษาพัฒนาตนเอง สามารถคิด สร้างสรรค์งานและจัดการเรียนการสอนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อาชีพครูได้รับการยกย่องเป็นปูชนียบุคคล เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่ทำให้เกิดประโยชน์ มหาศาลแก่สังคม สร้างเยาวชนอันเป็นอนาคต เป็นกำลังของประเทศชาติ ภาระหน้าที่ของครู ไม่เพียงแต่เป็นผู้สอนให้ความรู้ในด้านวิชาการแก่เด็ก ๆ เท่านั้น แต่ครูจะต้องทำให้เยาวชนเป็นคนดีมี คุณภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม ครูเป็นผู้ที่ทำตนเป็นแบบอย่างในด้านการประพฤติปฏิบัติ หากครูรู้จัก นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับตนเอง รู้จักการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง ตลอดจน การใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ไตร่ตรองรอบคอบใช้สติปัญญาในการตัดสินใจโดยอยู่บนพื้นฐานของความมีเหตุผล ความพอประมาณ ปรับตัวให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ โดยยึดหลักความยั่งยืนและประมาณตน อีกทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนก็จะทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเมื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จัก การใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม (คณะกรรมการธิการโลกว่าด้วยวัฒนธรรมและการพัฒนา, ม.ป.ป.) และส่งเสริมให้นักเรียนนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมให้มากขึ้น การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้โดยอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจ จริ่งใจ และนำมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมย่อมนำมาซึ่งความสำเร็จ

การที่ครูจะมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นผู้ใฝ่หาความรู้และรู้จักการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ การดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตของครูให้ดีขึ้นได้ ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำมาใช้ในการดำรงชีวิต ครูผู้สอนจำเป็นต้องค้นคว้า พัฒนาตนเองอยู่เสมอ แต่เนื่องด้วยสภาพปัญหาหลายอย่างที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของครู เช่น อายุ ระดับการศึกษา รายได้ครอบครัว สภาพการดำรงชีวิต ปัจจัยในการดำรงชีวิต เป็นต้น อาจมีความสัมพันธ์ในการดำรงชีวิตของครู เพื่อที่จะได้ทราบสภาพปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิต และหลักการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาชีวิตครู และส่งผลต่อการเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตให้กับนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยสนใจศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ว่าการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับใด เพื่อให้ได้ผลการวิจัยมา เป็นข้อมูลแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแนวทางการกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาพนักงานครูในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของครู

สมมติฐาน

1. ครูสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีอายุต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน
2. ครูสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน
3. ครูสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน
4. ครูสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ที่มีสภาพการดำเนินชีวิตต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

5. ครูสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีปัจจัยในการดำเนินชีวิตต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน

6. ครูสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีทัศนคติในการดำเนินชีวิตต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบระดับการดำเนินชีวิตของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ทราบผลการเปรียบเทียบความแตกต่างผลการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดโครงการพัฒนา อบรมครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครหาดใหญ่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในอนาคตต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ด้านเนื้อหา ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ศึกษาไว้ดังนี้

1. **ขอบเขตด้านพื้นที่** ศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ เทศบาล 1 (เอ็งเสียงสามัคคี) เทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่) เทศบาล 3 (โศภนพิทยาคุณานุสรณ์) เทศบาล 4 (วัดคลองเรียน) เทศบาล 5 (วัดหาดใหญ่) เทศบาล 6 (อนุบาลในฝัน)

2. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ได้แก่

- 2.1 หลักความมีเหตุผล
- 2.2 หลักความพอประมาณ
- 2.3 หลักความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
- 2.4 เงื่อนไขความรู้
- 2.5 เงื่อนไขคุณธรรม

3. **ขอบเขตด้านประชากร** ประชากรที่ใช้ในการศึกษา พนักงานครูจำนวน 392 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 196 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2543)

4. ขอบเขตด้านเวลา

กำหนดขอบเขตเวลาที่ใช้ศึกษาภายในปีการศึกษา 2561 เท่านั้น

5. ขอบเขตด้านตัวแปร

5.1 ตัวแปรต้น คือ

1). อายุ ได้แก่

- ต่ำกว่า 30 ปี
- 31-40 ปี
- 41-50 ปี
- มากกว่า 50 ปี

2.) ระดับการศึกษา ได้แก่

- ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- สูงกว่าปริญญาตรี

3.) รายได้ครอบครัว ได้แก่

- มีเงินพอใช้และเหลือเก็บ
- มีเงินพอใช้แต่ไม่เหลือเก็บ
- มีเงินพอใช้แต่ไม่เป็นที่
- มีเงินพอใช้และเป็นหนี้

4.) ทิศนคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.1) สภาพการดำเนินชีวิต ได้แก่

4.1.1) การกั้มเงินมาลงทุนประกอบอาชีพ หรือขยายกิจการโดยสามารถใช้หนี้คืนได้โดยไม่เกินกำลังของตน ถือเป็นกรดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง

4.1.2) การประกอบอาชีพการงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นแนวทางหนึ่งของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

4.1.3) การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือการพึ่งพาตนเองเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น

4.1.4) การตรวจสุขภาพร่างกายเป็นประจำเมื่อครบตามกำหนดแม้จะเสียค่าใช้จ่ายถือเป็นเรื่องสมควร

4.1.5) การออมเงินสามารถรองรับภาวะฉุกเฉินได้

4.2) ปัจจัยในการดำเนินชีวิต ได้แก่

4.2.1) การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจะส่งเสริมให้มีการผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเท่านั้น แต่ไม่ส่งเสริมการผลิตเพื่อค้าขาย

4.2.2) การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชน จะทำให้เกิดการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

4.2.3) การบริโภคสินค้าตามกระแส เป็นการทำให้เศรษฐกิจในประเทศหมุนเวียน

4.2.4) เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นความพอใจในสถานะความเป็นอยู่ของตนเอง

4.2.5) การทำอาหารรับประทานในครอบครัว ทำให้ลดค่าใช้จ่ายได้ดีกว่าการไปทานอาหารนอกบ้าน

4.3) แนวทางในการดำเนินชีวิต ได้แก่

4.3.1) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการสร้างรากฐานของประเทศเฉพาะด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก

4.3.2) รัฐเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการจัดกิจกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนประชาชนเป็นผู้กระทำตามนโยบายเท่านั้น

4.3.3) การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกับหลักการพัฒนายั่งยืน หรือพัฒนาอย่างมั่นคงและยาวนาน

4.3.4) การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้ได้กับทุกอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย และทุกศาสนา

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมี 5

ตัวแปร ได้แก่

1) หลักความมีเหตุผล ได้แก่

1.1) ยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจและการกระทำทั้งผลดีและผลเสีย และสามารถอธิบายเหตุผลของการกระทำนั้นได้

1.2) รักษาสิทธิประโยชน์ของตนเองโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

1.3) เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ในการดำเนินชีวิตที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรทางธรรมชาติ

1.4) หลีกเลี่ยงการบริโภคที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพ

1.5) รับฟังการวิพากษ์วิจารณ์และการประเมินอย่างมีเหตุผล

2) หลักความพอประมาณ ได้แก่

2.1) มีความรู้เกี่ยวกับระบบบริหาร ระเบียบกฎหมายการศึกษา เพื่อนำมาวางแผนการดำเนินชีวิตให้อยู่ในความไม่ฟุ้งเฟ้อ

- 2.2) ทำบัญชีรายรับ-จ่าย เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน
- 2.3) ใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ใช้อย่างพอดีไม่มากเกินไปจนเกินศักยภาพ และให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 2.4) ดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติ เช่น รับประทานอาหารหรือผลไม้ตามฤดูกาลที่มีในท้องถิ่น
- 2.5) ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและไม่ใช้ชีวิตตามกระแสวัตถุนิยม
- 3) หลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี ได้แก่
- 3.1) มีความรู้เกี่ยวกับระบบบริหาร ระเบียบกฎหมายการศึกษา เพื่อนำมาวางแผนการดำเนินชีวิตให้อยู่ในความไม่ฟุ้งเฟ้อ
- 3.2) ทำบัญชีรายรับ-จ่าย เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน
- 3.3) ใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ใช้อย่างพอดีไม่มากเกินไปจนเกินศักยภาพ และให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 3.4) ดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติ เช่น รับประทานอาหารหรือผลไม้ตามฤดูกาลที่มีในท้องถิ่น
- 3.5) ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและไม่ใช้ชีวิตตามกระแสวัตถุนิยม
- 4) เงื่อนไขความรู้ ได้แก่
- 4.1) มีความรู้เกี่ยวกับระบบบริหาร ระเบียบกฎหมายการศึกษา เพื่อนำมาวางแผนการดำเนินชีวิตให้อยู่ในความไม่ฟุ้งเฟ้อ
- 4.2) ทำบัญชีรายรับ-จ่าย เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน
- 4.3) ใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ใช้อย่างพอดีไม่มากเกินไปจนเกินศักยภาพ และให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 4.4) ดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติ เช่น รับประทานอาหารหรือผลไม้ตามฤดูกาลที่มีในท้องถิ่น
- 4.5) ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและไม่ใช้ชีวิตตามกระแสวัตถุนิยม
- 5) เงื่อนไขคุณธรรม ได้แก่
- 5.1) มีแนวทางในการดำเนินชีวิตโดยมีความอดทน ความเพียร สติปัญญา และความรอบคอบ
- 5.2) รักษาศีล 5 ได้เป็นอย่างดี โดยการหลีกเลี่ยงอบายมุข
- 5.3) ปลุกจิตสำนึกแก่สมาชิกในครอบครัวให้รู้จักรักษาสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า

5.4) ทำบุญหรือบริจาคทรัพย์เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นตามความเหมาะสมในโอกาสต่าง ๆ

5.5) ดำรงชีวิตอยู่ในความไม่ประมาท สามารถคาดการณ์และพร้อมรับมือกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

5.6) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต ซื่อสัตย์และมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงของครู หมายถึง แนวทางการปฏิบัติโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ดังนี้

1.1 หลักความพอประมาณ หมายถึง การที่ครูมีการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีวินัยตรงต่อ เวลาในการปฏิบัติงาน แต่งกายสะอาดเรียบร้อยสุภาพเหมาะสม กับกาลเทศะและโอกาส ปฏิบัติตนตามมารยาททางสังคม ตามหลักธรรม ประเพณีของศาสนาที่ตนนับถือ กฎหมาย กฎเกณฑ์ ทางสังคม เป็นผู้มีความประพฤติ ปกป้อง ส่งเสริมและสงเคราะห์เพื่อนร่วมวิชาชีพ ครู รักษาและพัฒนาสาธารณสมบัติ วัฒนธรรมไทย ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติตนในทางสายกลาง คือ ทำตัวให้พอดี กับฐานะความเป็นอยู่ มีรับผิดชอบต่อตนเองและครอบครัวให้อยู่รอด ไม่สร้างปัญหาให้ผู้อื่น ยึดหลักประหยัด มีความรู้เกี่ยวกับระบบบริหาร ระเบียบกฎหมายการศึกษา ปฏิบัติตนตามปรัชญาและแผนการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงาม และดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง

1.2 หลักความมีเหตุผล หมายถึง การที่ครูมีการปฏิบัติหลีกเลี่ยงจากอบายมุข รักษาสิทธิประโยชน์และไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น รับฟังการวิพากษ์วิจารณ์และการประเมินอย่างมีเหตุผล จัดการเศรษฐกิจส่วนตัว และครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ และมีวินัยทางการเงิน บริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนตัวและ ครอบครัวได้อย่างเหมาะสมมีเหตุผล มองธรรมชาติ ชีวิต และสังคมอย่างรอบคอบและรอบด้าน ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด ระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา ยอมรับผลจากการกระทำของตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ ยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจและการกระทำทั้งผลดีและผลเสีย และสามารถอธิบายเหตุผลของการกระทำนั้นได้

1.3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การที่ครูมีการดูแลและพัฒนาสุขภาพกาย สุขภาพจิตเป็นปกติดี มีแผนการออมเงินไว้ใช้อย่างในคราวที่จำเป็น เชื้อมั่นและภูมิใจในตนเองและวงศ์ตระกูล ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นด้วยอัธยาศัยไมตรี ควบคุมอารมณ์และตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ร่วมกิจกรรมทางสังคมกับชุมชน

ตามความเหมาะสมในฐานะสมาชิกของสังคมให้ทุกสถานะและโอกาส มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เอื้อเฟื้อและมีน้ำใจต่อบุคคลทั่วไป ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของตนเอง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ให้เป็นที่ยอมรับในสถานศึกษาและสังคม มีการส่งเสริม สนับสนุน วางแผนหรือเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาวิชาชีพให้ก้าวหน้า ใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้

1.4 เจาะลึกความรู้ หมายถึง การที่ครุ้อมีกรอบความรู้ (Set of Knowledge) สูการตัดสินใจในการ ประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่อยู่ในระดับพอเพียงต้องอาศัย

1) ความรอบรู้ หมายถึง การที่ครุ้อมีความรู้ (Stock of all relevant knowledge) เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน โดยครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็น พื้นฐานสำหรับการนำไปใช้ในโอกาสและเวลาต่าง ๆ

2) ความรอบคอบ หมายถึง การที่ครุ้อมีความสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาต่างๆ เหล่านี้มาพิจารณาให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (Connectivity of all racquired knowledge) ประกอบการวางแผนก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติทุกขั้นตอน

3) ความระมัดระวัง หมายถึง การที่ครุ้อมีความมีสติในการนำแผนปฏิบัติ ที่ตั้งอยู่บนหลักวิชาต่าง ๆ เหล่านี้ไปใช้ในทางปฏิบัติ (Utilization of knowledge at any point of time with carefulness and attentiveness) เพราะในความเป็นจริงแล้วสถานการณ์เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นการนำความรู้และความรอบคอบมาใช้ จึงต้องอาศัยความระมัดระวังให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

1.5 เจาะลึกคุณธรรม (Ethical Qualification) การที่ครุ้อมีการเสริมสร้างใน 2 ด้าน ได้แก่

1) ด้านจิตใจ/ปัญญา หมายถึง การที่ครุ้อมีการปฏิบัติตนโดยเน้นความรู้คู่คุณธรรม กล่าวคือ ตระหนัก ในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม

2) ด้านการกระทำ หมายถึง การที่ครุ้อมีแนวทางการดำเนินชีวิต โดยเน้นความอดทน ความเพียร สติปัญญา และความรอบคอบ

2. พนักงานครูเทศบาล หมายถึง ข้าราชการครู และบุคลากรที่ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนเทศบาล 1 (เอ็งเสียงสามัคคี) เทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่) เทศบาล 3 (โศภนพิทยาคณา นุสรณ์) เทศบาล 4 (วัดคลองเรียน) เทศบาล 5 (วัดหาดใหญ่) เทศบาล 6 (อนุบาลในฝัน) สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

3. โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
รวมทั้งสิ้น 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทศบาล 1 (เอ็งเสียงสามัคคี) เทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่)
เทศบาล 3 (โศภนพิทยาคุณานุสรณ์) เทศบาล 4 (วัดคลองเรียน) เทศบาล 5 (วัดหาดใหญ่)
เทศบาล 6 (อนุบาลในฝัน)

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาและค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครู เพื่อต่อบัณฑิตผู้ประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอตามรายละเอียดเรียงตามลำดับดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.1 ความเป็นมาของหลักเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.2 ความหมายของหลักเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.3 ความสำคัญของหลักเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.4 องค์ประกอบของหลักเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.5 แนวทางการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. หลักการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.1 ความหมายและรูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.2 แนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู
3. ข้อมูลพื้นฐานของครูในสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครหาดใหญ่
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 ความเป็นมาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงมีความเป็นมาภายหลังจากการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในช่วงปี พ.ศ. 2540 เนื่องจากทศวรรษก่อนการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ประเทศไทยมีการปรับโครงสร้างการผลิต มุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับระบบอุตสาหกรรม ด้วยเหตุที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูง ทั้งด้านการผลิตและการส่งออก (ณัฐพงษ์ ทองภักดี และวิศาล บุปผเวส, 2540) การขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้ประเทศไทยมีเสถียรภาพสูง อย่างไรก็ตาม การขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้เกิดการกระจายรายได้

ในประเทศแย่ง กลุ่มผู้มีรายได้สูงและกลุ่มผู้มีรายได้น้อยมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ขณะเดียวกันกลุ่มผู้มีรายได้สูงจะมีอัตราการเพิ่มขึ้นของรายได้สูงกว่า และยังมีความไม่สมดุลอีกหลายด้าน อาทิ ความแตกต่างรายได้และความเจริญระหว่างเมืองกับชนบท การพัฒนาเศรษฐกิจของไทยประสบความสำเร็จในหลายด้าน แต่ก็มี ความไม่สมดุลของโครงสร้างในหลายมิติ ด้วยพฤติกรรมการใช้เงินของครัวเรือนอย่างเกินความพอดี ทำให้สัดส่วนการออมต่อรายได้ประชาชาติลดลงรวมไปถึงภาคธุรกิจที่มีการกู้มากกว่าการลงทุน ทำให้เกิดสัดส่วนหนี้สินต่อทุนสูง การใช้จ่ายและการลงทุนที่เกินตัวทำให้ประเทศไทยมีการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐไม่มีความรู้เพียงพอต่อการบริหารและการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ เกิดการทวีปัญหาทางด้านการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจมากขึ้น ปัญหาเหล่านี้คือสาเหตุของการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ

จากการศึกษาพบว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระราชดำรัสแก่ชาวไทยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2560)

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป...” (18 กรกฎาคม 2517)

ภายหลังการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อหลายมิติ ยกตัวอย่าง ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม แก่ทั้งยังประสบปัญหาในการดำเนินชีวิตที่มีภาวะรายรับน้อยกว่ารายจ่าย ทำให้เกิดการ กู้เงินจากแหล่งการเงินต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการกู้เงินจากธนาคาร กู้ยืมนอกระบบ และไม่มีความสามารถในการชำระดอกเบี้ย หนี้สิน ที่ผลกระทบที่ตามมาคือ ปัญหาการก่ออาชญากรรม ปัญหาทางด้านสุขภาพจิต การฆ่าตัวตายเพื่อเป็นการหนีปัญหา เป็นต้น หากปล่อยปละละเลยอาจเกิดผลกระทบต่อประเทศในระยะยาว ดังนั้น การการจัดเตรียมวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีการระดมความคิดเห็นรวมทั้งวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาและหาแนวทางแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในระยะยาว เนื่องด้วยการพัฒนาในระยะที่ผ่านมามุ่งเน้นเฉพาะการเร่งรัดความความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ มุ่งเน้นการผลิตเพื่อการส่งออก โดยใช้ความได้เปรียบทางทรัพยากรธรรมชาติ และแรงงานที่มีค่าแรงต่ำในการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบต่อคน และคุณค่าของความเป็น มนุษย์เท่าที่ควร (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, ม.ป.ป. (ออนไลน์) การขยายตัวทางเศรษฐกิจคนไทยและสังคม ไม่ได้ส่งผลให้คนไทยจะมีความสุขสมบูรณ์พูนสุข หรือมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างทั่วถึง เพราะความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตคนเปลี่ยนแปลงไปพร้อม ๆ กับ ความเสื่อมโทรม

ของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงของครอบครัว และชุมชนคล้ายตัวลง ปัญหาสังคมต่าง ๆ ขยายตัว และทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 จึงได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดการพัฒนา จากเดิมที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นจุดมุ่งหมายหลัก แต่เพียงอย่างเดียว เป็น การเน้นให้คนเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ดังนั้นตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้น้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในทุกภาคส่วนต่อเนื่องมาจวบจนปัจจุบัน

เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งการพัฒนา การบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง และต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี นักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลต่อการรองรับ ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2560) จึงเป็นที่ยอมรับกันว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความเชื่อมโยงกับ สภาวะการณ์ของโลกในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นวิกฤติเศรษฐกิจ การบริหารราชการแผ่นดินการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม ปรัชญานี้มุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีสมดุลมากขึ้น ดังนั้นการดำเนินชีวิตของข้าราชการทั้งการปฏิบัติราชการและการดำเนินชีวิตส่วนตัวและชีวิตครอบครัว จึงมีผลกระทบต่อประเทศอย่างมากมาย และผลกระทบดังกล่าวจะดีหรือไม่ดีส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับรูปแบบการดำเนินชีวิตของข้าราชการ ด้วยเหตุนี้ข้าราชการจึงเป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับการกล่าวขานว่าควรน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เพื่อให้เกิดความมีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้ความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้เกิดความสมดุลและพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกยุคปัจจุบัน อันจะนำไปสู่การผลักดันให้การทำงานตามภารกิจแห่งรัฐประสบความสำเร็จ ข้าราชการทุกคนจึงต้องตระหนักในการดำรงชีวิตภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง และพร้อมเพรียงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

1.2 ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ให้มีความพอเพียงกับตัวเองอยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน ซึ่งสร้างพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อนคือสามารถให้ตนเองอยู่ได้อย่างพออยู่พอกิน มุ่งที่จะสร้างความเจริญ มีอาชีพและฐานะที่พอเพียงตนเองได้ก็

ยอมสร้างความสำเร็จก้าวหน้าและ ฐานะทางเศรษฐกิจนั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับอย่างมั่นคงถาวรตลอดไป ซึ่งหมายรวมถึง ความสามารถ ของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2542) พอเพียงสำหรับทุกคน มีธรรมชาติพอเพียง มีความรักพอเพียง มีปัญญาพอเพียง เมื่อทุกอย่างพอเพียงก็เกิดความสมดุล จะเรียกว่า เศรษฐกิจสมดุลก็ว่าได้ เมื่อสมดุลเป็นปกติสบายใจไม่เจ็บไข้ ไม่วิตกตก เศรษฐกิจพื้นฐานกับเศรษฐกิจชุมชนล้วนมุ่งไปสู่ เศรษฐกิจพอเพียง (ประเวศ วะสี, 2541) เศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจพื้นฐาน และเศรษฐกิจชุมชนว่า ถ้าสังคมไทยทำ ความเข้าใจเศรษฐกิจพื้นฐานได้อย่างทั่วถึง เราก็จะสามารถจัดความยากจนของคนทั้งประเทศไปพร้อมกับสร้างฐานทางสังคมและธรรมชาติแวดล้อมให้ฟื้นฟู บูรณะเพิ่มพูนขึ้นเต็มประเทศ ความขัดแย้งที่พื้นฐานทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จะส่งผล ให้การพัฒนาเศรษฐกิจในระดับบนมั่นคงและยั่งยืน เศรษฐกิจพื้นฐาน เศรษฐกิจชุมชน หรือเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสถึงเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ.2540 มีความหมายคล้ายคลึงกันหรือเหมือนกัน เศรษฐกิจพอเพียง คือ เศรษฐกิจที่สามารถอยู่ได้โดยไม่ต้องก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อตนเองและผู้อื่น โดยเริ่มต้นจากการสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจด้วยตนเองเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างพึ่งพาตนเองได้ ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต รู้จักการปฏิบัติแบบเป็นขั้นเป็นตอนไม่ก้าวกระโดด ไม่รีบร้อนในการดำรงชีวิต อีกทั้งยังนำองค์ความรู้สานกับภูมิปัญญาเพื่อสามารถแก้ปัญหาให้กับตนเองและชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551) (ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2560) อาศัยการพึ่งตนเองให้ได้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ ที่อยู่อาศัยหรืออาหาร หากไม่สามารถผลิตเองก็สามารถแลกเปลี่ยนจากภายนอก ก่อหนี้ให้น้อยที่สุด และมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย พอใจในสิ่งที่ตนเองมี ไม่ฟุ้งเฟ้อหรือมีรายจ่ายที่เกินรายรับ (อำพล เสนาณรงค์, 2540) เพื่อให้เกิดความสมดุลและมุ่งให้เกิดความร่วมมือในการรองรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคตในทุกมิติ กล่าวคือด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ 3 ประการ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2560)

สุเมธ ตันติเวชกุล (2542) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศหรือภูมิภาคหนึ่งๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้โดยพยายามหลีกเลี่ยงที่จะพึ่งพาปัจจัยต่างๆที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

สุรเกียรติ์ เสถียรไทย (2542) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นปรัชญาของการพัฒนาตามกระแสเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีฐานคิดสำคัญที่การพัฒนาคนในชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมควบคู่ไปกับการจรรโลงรักษาวัฒนธรรมชุมชน ทั้งนี้การพัฒนาคนจะต้องเริ่มที่การพัฒนาความคิดและจิตใจของคนให้รู้จักกินรู้จักใช้ตามอัตภาพและความจำเป็นในการดำรงชีวิต

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2540) การศึกษาระบบเศรษฐกิจของชุมชนไทยในอดีต ว่าเป็นระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงชีพ ผลิตพืชผล พืชพันธุ์ไว้เพื่อกิน เพื่อใช้เองไม่มีระบบการฟุ้งฟิง สังคมภายนอกมีความผูกพันกันสูง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความพอเพียงในตนเอง นับถือระบบเครือญาติ เป็นสำคัญ และไม่มี การแบ่งชนชั้นเป็นต้น

สมพร เทพสิทธา (2549) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช 2517 ดังนี้

“คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยว่าล้าสมัย ว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งที่ทันสมัย แต่เราอยู่อย่างพอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้ เมืองไทยพอยู่พอกิน มีความสงบช่วยกันรักษาส่วนรวมให้อยู่ดีกินดีพอสมควร พออยู่ พอกินมีความสงบ ไม่ให้คนอื่นมาแย่งคุณสมบัตินี้จากเราไปได้”

“คนเราถ้าพอในความต้องการมันก็มี ความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้ามีความคิดอันนี้มีความคิดว่าอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ซื่อตรงไม่โลภมาก คนเราก็ออยู่เป็นสุข”

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงชีวิต และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ทั้งแต่ระดับครัวเรือน ไปจนถึงระดับประเทศ ในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ รวมถึงต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและภายในเองก็ตาม บุคลากรครูในฐานะตัวแทนของภาครัฐและยังเป็นหน่วยหนึ่งของครัวเรือนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะรู้จักและประมาณตนเอง เป็นแม่พิมพ์แบบอย่างที่ดีที่ส่งต่อความไม่ประมาท พอประมาณ มีเหตุผล สร้างภูมิคุ้มกันในตัวและมีความรู้ประกอบไปกับมีคุณธรรมยึดนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีแบบแผนในการดำเนินชีวิตที่ไม่เกินตัว รู้จักการประมาณตน เห็นคุณค่าของทรัพยากร ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เบียดเบียนธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลอันนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติได้อย่างยั่งยืน

1.3 ความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากการรายงานการพัฒนาคนของประเทศไทยปี 2550 ได้กล่าวถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศใน 6 ประการ ดังนี้

1) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการขจัดความยากจน และการลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ

2) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชน

และการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศ

3) เศรษฐกิจพอเพียงช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทด้วยการสร้างข้อปฏิบัติในการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาวในบริบทที่มีการแข่งขัน

4) หลักการเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ

5) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยฉับพลัน เพื่อปรับปรุงนโยบายต่างๆให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการเติบโตที่เสมอภาคและยั่งยืน

6) ในการปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนค่านิยม และความคิดของคน เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาคน

นอกจากนี้ ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาคน มีดังนี้

1) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยให้มนุษย์มีความพออยู่พอกิน พอใช้ พึ่งตนเองได้ และมีความสุขตามอัตภาพ

2) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกับผู้อื่นตลอดจนเสริมภาพในสังคมได้อย่างสันติสุข ไม่เบียดเบียน ไม่เอารัดเอาเปรียบ แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตเมตตา และจิตสาธารณะ

3) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน โดยไม่ทำลาย เห็นคุณค่า และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์อยู่อย่างมีรากเหง้าทางวัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา ค่านิยม และเอกลักษณ์หรืออัตลักษณ์ของแต่ละบุคคล หรือสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินชีวิตของครุมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิต การตัดสินใจโดยอยู่บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล การประพฤติตนเป็นแบบอย่างให้แก่ นักเรียนสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงจากหน่วยเล็ก ๆ ในสังคม ให้กลายเป็นสังคมที่มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีความสุขได้โดยไม่หลงไหลไปตามกระแสนิยมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยการใช้ความรู้คุณค่า สืบสานภูมิปัญญา สร้างความร่วมมือในชุมชนและสังคม โดยเริ่มจากการถ่ายทอด ปลูกฝังจิตสำนึก พฤติกรรม และแนวทางการประพฤติปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่งผ่านไปยังเด็กและเยาวชนอันเป็นกำลังของประเทศชาติในภายหน้า

การดำเนินชีวิตของครูตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เกิดการถ่ายทอดการใช้เหตุผลในการตัดสินใจ มีความรอบคอบในการวางแผน และตัดสินใจโดยใช้สติปัญญา ในฐานะที่ครูมีอาชีพสอนคนให้มีความรู้ มีทักษะ มีคุณธรรมจริยธรรม โดยปัจจุบันอาชีพครูถูกยกย่องว่าเป็นปูชนียบุคคล เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับนับถือของบุคคลทั่วไป ดังนั้นครูต้องเป็นแบบอย่างได้ทุกเรื่อง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงหรือเรื่องใด ๆ นั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล

1.4 องค์ประกอบของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1) กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืน ของการพัฒนา

2) คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3) คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้ ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผล ครอบคลุม บนพื้นฐานของความถูกต้อง ความเป็นจริง ตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ ทั้งในระยะสั้น ระยะยาว ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและส่วนรวมอย่างรอบคอบ การคิดพิจารณาแยกแยะ ให้เห็นความเชื่อมโยงของเหตุ ปัจจัยต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อผิดพลาดน้อย และก็เช่นเดียวกัน การที่จะวางแผนดำเนินการ หรือจะทำอะไรอย่างสมเหตุสมผลได้นั้น ต้องอาศัยความรู้ มีความขยันหมั่นเพียร ความ อดทน ที่จะจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ มีความรอบคอบในการคิด พิจารณา ตัดสินใจ โดยใช้สติ ปัญญา อย่างเฉลียวฉลาดในทางที่ถูกที่ควร

ความพอประมาณ หมายถึง การจะทำอะไรมีความพอดี พอเหมาะ พอควร ต่อความจำเป็น เหมาะสมกับฐานะของตนเอง สภาวะสังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นหรือไม่ การใช้ทรัพยากรในการดำเนินการก็ต้องให้พอประมาณ ไม่มากเกินไปและก็ต้องไม่น้อยเกินไปจนขาดแคลน ไม่เพียงพอที่จะดำเนินการได้ซึ่งการจะตัดสินว่าอยู่ในระดับพอประมาณนี้จำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ ในการวางแผน และตัดสินใจ และต้องอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมด้วย เช่นไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ไม่ทำให้สังคมเดือดร้อนและไม่ทำลายธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่ กล่าวโดยย่อคือ การที่จะทำอะไรอย่างไม่เสี่ยงเกินไป ไม่ประมาท คิดถึงแนวโน้มความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้แล้วเตรียมตนเองเตรียมวิธีการ ทำงาน เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อการทำงานสามารถดำเนินไปได้โดยไม่ชุลขลุกต้องหยุดชะงักกลางคัน และนำมาซึ่งผลประโยชน์ในระยะยาวและความสุขที่ยั่งยืน

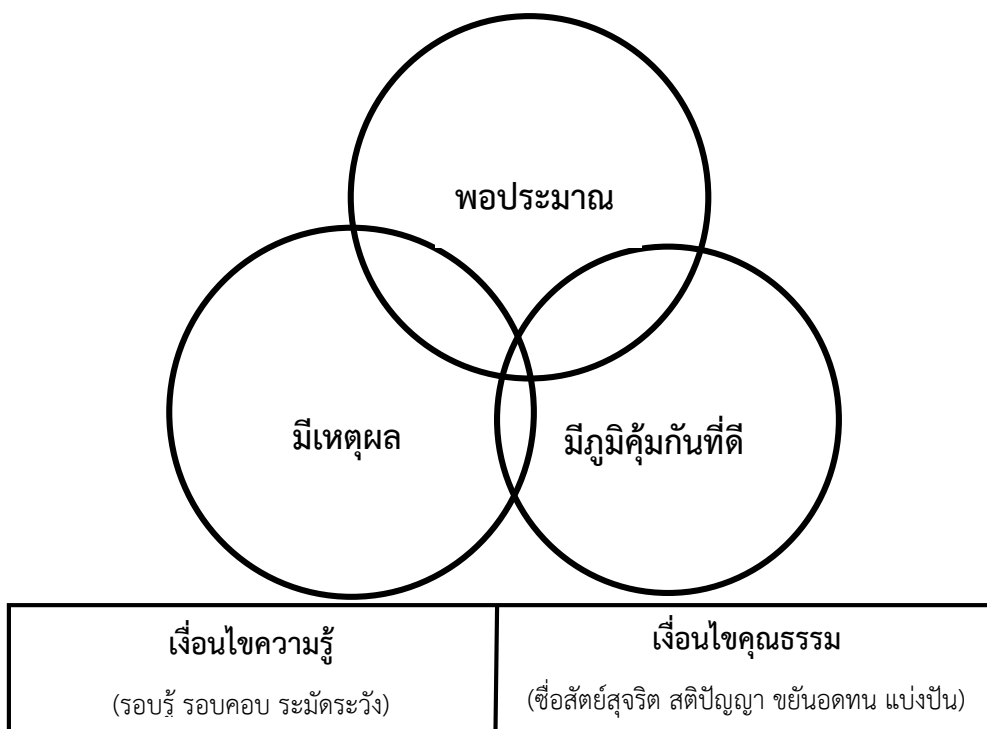
4) เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย การกระตุ้นให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างรอบด้าน มีความรอบคอบและความระมัดระวังที่จะนำความรู้ต่างๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้ เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างให้เป็นพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ประกอบด้วยด้านจิตใจ คือการตระหนักในคุณธรรม รู้ผิดชอบชั่วดี ซื่อสัตย์สุจริต ใช้สติปัญญาอย่างถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินชีวิต และด้านการกระทำคือ มีความขยันหมั่นเพียร อดทน ไมโลภ ไม่ตระหนี่ รู้จักแบ่งปัน และรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

5) แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ ใช้คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ ทั้ง วัตถุประสงค์ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

กล่าวโดยสรุปคือ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิด หลักการ และแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคลและองค์กร โดยคำนึงถึงความพอประมาณกับศักยภาพของตนเอง และสภาวะแวดล้อมเพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้โดยอาศัยความมีเหตุมีผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยใช้ความรู้ถูกหลักวิชาการด้วยความรอบคอบและระมัดระวังควบคู่ไปกับการมีคุณธรรมซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียนกัน แบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและร่วมมือปรองดองกันในสังคม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสายใยเชื่อมโยงคนในภาคส่วนต่างๆ ของสังคมเข้าด้วยกัน สร้างสรรค์พลังในทางบวก นำไปสู่ความสามัคคี การพัฒนาที่สมดุล และยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ภาพประกอบ 1 เศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข
 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551)

1.5. แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การจะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้ได้ผลในการดำเนินชีวิตจำเป็นต้องเริ่มจากการพัฒนาทางจิตใจ คือ ให้ความเข้าใจถึงหลักเศรษฐกิจพอเพียง และเชื่อว่าเมื่อนำไปใช้แล้วจะทำให้เกิดประโยชน์และความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคตแล้วจึงจะมีความมั่นใจที่จะนำไปทดลองใช้ปฏิบัติ หลังจากที่มีความเข้าใจถูกต้องแล้วก็จำเป็นต้องทดลองนำมาประยุกต์ใช้กับตนเองทั้งในชีวิตประจำวันและการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่น โดยคำนึงถึงความพอประมาณในการดำรงชีวิตในด้านต่างๆ ทั้งด้านการบริโภค การกินอยู่หลับนอน การเข้าสังคม การใช้เวลา และทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ โดยเน้นการพึ่งตนเองเป็นเบื้องต้น การทำอะไรที่ไม่สุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง การใช้เหตุผลเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำต่างๆ การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและไม่ทำอะไรที่เสี่ยงจนเกินไปจนทำให้ตนเองหรือคนรอบข้างเดือดร้อนในภายหลัง การใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง และใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ความซื่อสัตย์ ความไม่โลภ ความรู้จักพอ ความขยันหมั่นเพียร การไม่เบียดเบียนกัน การรู้จักแบ่งปัน และช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทักษะเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้และความสำเร็จของหลักเศรษฐกิจพอเพียงในระดับตนเองชุมชนและประเทศ รวมถึงภาคส่วนต่างๆ

จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะหลักการสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ความพอประมาณ การมีเหตุมีผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ซึ่งหลักการทั้งสามจะตั้งอยู่บนสองเงื่อนไขที่สำคัญ คือ การมีความรู้และการมีคุณธรรม การเปิดใจรับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนิน อย่างไม่รู้ดีการที่จะสร้างภาวะความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จำเป็นต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือเรียนรู้ ร่วมกับผู้อื่นการเรียนรู้ที่ผ่านกระบวนการโดยตรงและเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ใช้ชีวิตอยู่บนศีลธรรม รู้จักพอรู้จักแบ่งปัน ไม่เอาเปรียบเบียดเบียนผู้อื่น และฝึกอบรมสติปัญญาอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถตระหนักถึงประโยชน์ และความสุขที่จะได้รับจากการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้แล้วเกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนคติอันนำมาเอาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป จิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสุขที่เกิดจากความพอใจในการใช้ชีวิตอย่างพอดี และรู้จักระดับความพอเพียง จะนำไปสู่การประกอบสัมมาชีพเลี้ยงตนเองอย่างถูกต้อง ไม่ให้อดอยากจนเบียดเบียนตนเอง หรือไม่เกิดความโลภจนเอาเปรียบผู้อื่นแต่มีความพอเพียงที่จะคิดเผื่อแผ่แบ่งปันไปยังคนอื่น ๆ ในชุมชนหรือองค์กรและสังคมจนสามารถทำให้ตนเป็นประโยชน์กับผู้อื่นได้ อย่างไรก็ตามระดับความพอเพียงของแต่ละคนอาจจะไม่เท่ากัน หรือความพอเพียงของคนคนเดียวกันแตกต่างกันแต่ต่างเวลาก็อาจเปลี่ยนแปลงไปได้แล้วแต่เงื่อนไขภายในและภายนอกตลอดจนสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักการพิจารณาอยู่ 5 ส่วนดังนี้

กรอบแนวคิดเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนาคุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนค้ำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กันดังนี้

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อยากรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในนั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

“...ถ้าไม่มีเศรษฐกิจพอเพียง เวลาไฟดับ จะพังหมด จะทำอย่างไร ที่ต้องใช้ไฟฟ้าก็ต้องแย่งไป หากมีเศรษฐกิจพอเพียงแบบไม่เต็มที่ ถ้าเรามีเครื่องปั่นไฟ ก็ใช้ปั่นไฟหรือถ้านั้นโบราณกว่ามีดก็จุดเทียน คือ การมีทางที่จะแก้ปัญหาเสมอ ฉะนั้นเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ก็มีเป็นนั้นๆ แต่จะบอกว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ให้พอเพียงเฉพาะตัวเองร้อยเปอร์เซ็นต์ นี่เป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ จะต้องมีการแลกเปลี่ยนต้องมีการช่วยกัน พอเพียงในทฤษฎีเหล่านี้คือ ให้สามารถที่จะดำเนินการได้...”พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 23 ธันวาคม 2542 (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2560)จากแนวพระราชดำริในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ซึ่งแบ่งได้ 5 ประการ คือ

- 1) ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้านลดละความฟุ่มเฟือยในการใช้ชีวิต
- 2) ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต
- 3) ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าแบบต่อกันอย่างรุนแรง

4) ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ด้วยการขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงนั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ

5) ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักศาสนา
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเข้าใจถึงสภาพสังคมไทย ดังนั้นเมื่อได้พระราชทานแนวพระราชดำริหรือพระบรมราโชวาทในด้านต่างๆ จะทรงคำนึงถึงวิถีชีวิต สภาพสังคมของประชาชนด้วย เพื่อไม่ให้ เกิดความขัดแย้งทางความคิด ที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งในทางปฏิบัติได้ (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2560) คนที่สามารถใช้ชีวิตให้ก้าวหน้าไปอย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืนหมายถึงคนที่สามารถบริหารจัดการชีวิตในด้านต่างๆ ได้อย่างสมดุลในด้านต่างๆ ได้แก่

- 1) ด้านเศรษฐกิจ คือการบริหารรายรับ รายจ่ายการออมต่างๆ
- 2) ด้านสังคมคือครอบครัวอบอุ่น ช่วยเหลือแบ่งปันให้แก่สังคม รู้รักสามัคคี เป็นต้น

3) ด้านสิ่งแวดล้อม คือรักษาสภาพแวดล้อม ดูแลที่อยู่อาศัย/ชุมชนให้สะอาด เป็นระเบียบเป็นต้นด้านวัฒนธรรม คือการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมไทย ภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทยเช่น ศิลปหัตถกรรมที่วิจิตร ประณีต ละเอียด การมีน้ำใจ มีสัมมาคารวะ เป็นต้น

2. หลักการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ทุกคนในประเทศสามารถที่จะนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ไม่ใช่เฉพาะในหมู่คนจนหรือเกษตรกรเท่านั้น โดยที่จะต้องเริ่มต้นจากภายใน คือ การเกิดจิตสำนึก มีความศรัทธาเชื่อมั่น เห็นคุณค่า และนำไปปฏิบัติด้วยตนเอง แล้วจึงค่อยขยายไปสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม และสู่ประเทศชาติต่อไป ผู้วิจัยได้รวบรวมหลักการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีนักวิชาการได้นำเสนอไว้ดังนี้

ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ (2546) ได้กล่าวถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงไว้ว่า หลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวคือ หันกลับมายึดเส้นทางสายกลางในการดำรงชีวิตบนหลักการพึ่งตนเอง อาจแยกแยะโดยยึดหลักสำคัญอยู่ 5 ประการ คือ

1) ด้านจิตใจ ทำตนให้เป็นที่พึ่งตนเอง มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติโดยรวม มีจิตใจเอื้ออาทร ประณีประนอม เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

2) ด้านสังคม แต่ละชุมชนจะต้องให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแรงเป็นอิสระ

3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ใช้และจัดการอย่างชาญฉลาด พร้อมทั้งหาทางเพิ่มมูลค่า โดยให้ยึดอยู่บนหลักการของความยั่งยืน

4) ด้านเทคโนโลยี จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่มีทั้งดีและไม่ดี ต้องแยกแยะบนพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้าน และเลือกใช้เฉพาะที่สอดคล้องกับความต้องการ และสภาพแวดล้อม ควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของเราเอง

5) ด้านเศรษฐกิจ แต่เดิมนักพัฒนามักมุ่งที่การเพิ่มรายได้และไม่มีกรมุ่งที่การลดรายจ่ายในเวลาเช่นนี้จะต้องปรับทิศทางใหม่คือ จะต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญ และยึด หลักพออยู่ พอกิน พอใช้

ศรัทธาธิป มาประสพ (2551) ได้อธิบายถึงกรอบแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า กรอบแนวคิดมี 3 องค์ประกอบหลัก คือ

- 1) ความพอประมาณ ประกอบไปด้วย
 - การมีคุณธรรมที่ถูกต้องดีงาม การรู้จักตัวเอง แบ่งปัน ไม่เอาเปรียบคนอื่น ไม่เอาเปรียบธรรมชาติ คุณธรรมนำชีวิต นำธุรกิจการงาน ไม่เอาเงินนำหน้า ปัญญาตามหลัง

- การรู้จักตัวเอง รู้รากเหง้า ภูมิใจ เชื้อมั่น รู้คุณค่าที่มาของตนเอง เอกลักษณ์ ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ภูมิใจในกำพืด ถิ่นฐานบ้านเกิด รากเหง้าเผ่าพันธุ์ บรรพบุรุษ ภูมิใจ ในของกิน ของใช้พื้นบ้าน กินอยู่แบบไทยๆ วิถีไทย เข้าถึงคุณค่ามากกว่ายึดติดรูปแบบ

- การมีชีวิตเรียบง่าย พออยู่ พอกิน พอใช้ไม่หน้าใหญ่ ไหลตามกระแสรู้กาล และเทศะมีความสุขตามอัตภาพ ขนาดปริมาณที่พอดี ไม่มากเกินไป ไม่ใหญ่เกินไป ไม่ติดแบรนด์ คิด แต่สร้างภาพ ไม่ไหลตามกระแสตามโฆษณา

2) เป็นผู้ที่มีเหตุผล ประกอบด้วย

- การมีหลักวิชา กินอยู่อย่างมีข้อมูลอย่างมีคุณภาพ ตัดสินใจด้วยข้อมูล ความรู้ “รู้เขา รู้เรา” รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงไม่ทำตามๆ กัน รู้ตัวเอง รู้ท้องถิ่น รู้ศักยภาพ รู้ “ทุนชุมชน” รู้ปัญหา รู้โลกาภิวัตน์ แสวงหาความรู้ศึกษาในระดับสูงขึ้นไปตามศักยภาพของตนเอง

- การมีแผน มีแผนชีวิต ครอบครัว แผนชุมชน แผนยุทธศาสตร์ แผนงาน องค์กร แผนงบประมาณครอบครัว รายรับ รายจ่าย หนี้สิน แผนการลงทุน แผนเศรษฐกิจพอเพียง การเป็นมืออาชีพ คุณภาพ มั่นคง ยั่งยืน ใจรัก รู้จริง รู้รอบ รู้ลึก ทำดีมีคุณภาพ ด้วยความสม่ำเสมอ

3) มีภูมิคุ้มกันที่ดี ประกอบด้วย

- การมีระบบชีวิตที่ดี ครอบครัวอบอุ่น มีความมั่นคงในชีวิต ลูกได้รับการเลี้ยงดู ที่ดี ลูกมีการศึกษาที่ดี

- การมีระบบเศรษฐกิจชุมชน ท้องถิ่นที่ดี ชุมชนเข้มแข็ง มีระบบเศรษฐกิจ ชุมชน สวัสดิการชุมชน เครือข่ายชุมชน เครือข่ายเศรษฐกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชน เกษตรผสมผสาน สหกรณ์ S เน้นการผลิตเพื่อบริโภคในท้องถิ่น ก่อนพึ่งตลาดภายนอกหรือส่งออก

- มีระบบการจัดการองค์กรที่ดี หน่วยงานรัฐ เอกชน รัฐวิสาหกิจ มีธรรมาภิบาล บรรษัทระบบการจัดการที่ดี มีผู้นำและผู้ตามที่ดี ผู้นำสร้างแรงบันดาลใจ ทำให้ทุกคนใจดี ใจกว้าง ใจ สู้ ใจถึง (เข้าใจ-เข้าถึง)

รงค์ ประพันธ์พงศ์ (2550) ได้ให้คำนิยามเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 3 คุณลักษณะที่เป็น ห่วงสอดร้อยประสานกัน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งได้แก่

1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดย ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้อง เป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะ เกิดขึ้น จากการทำนั้นอย่างรอบคอบ

3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และ การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

2.1. ความหมายและรูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

รูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นแนวคิดที่เสนอโดย Lazer ในปี ค.ศ. 1963 (Plummer 1974 อ้างถึงใน เกษรา เกิดมงคล, 2546) หมายถึง ลักษณะการใช้ชีวิตของผู้บริโภคแต่ละคน ซึ่งเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมตลอดช่วงชีวิตในแต่ละวัย โดยความหมายของคำว่ารูปแบบนั้นหมายถึง คำโครงสร้างหรือสิ่งที่กำหนดให้ถือเป็นหลักหรือเป็นแนวทางการปฏิบัติ รูปแบบ ใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Model โดยมีความหมายว่า แบบจำลอง ต้นแบบ หรือตัวอย่างศัพท์ที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า model ได้แก่ pattern, mold และ example มีนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายของคำว่า รูปแบบ (Model) หมายถึง ชุดของความสัมพันธ์ จะเป็นเชิงปริมาณหรือคุณภาพก็ได้ ซึ่งจะแสดงให้เห็นความหมายเกี่ยวพันของลักษณะที่แท้จริง ของสิ่งที่เราเกี่ยวข้อง ในทางศึกษาศาสตร์มีค่าที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ คือ รูปแบบการสอน Model of Teaching หรือ Teaching Model และรูปแบบการเรียนการสอนหรือรูปแบบการจัดการเรียน การสอน Instructional Model หรือ Teaching-Learning Model คำว่า รูปแบบการสอนมีผู้อธิบาย ไว้ ได้แก่ แบบหรือแผนของการสอน แผนหรือแบบซึ่งสามารถใช้ในการสอน แผนแสดงการเรียน การสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด (รัตนา สิงห์กุล, 2547)

โดยนักวิชาการอีกท่านหนึ่ง ให้ความหมายของรูปแบบการดำเนินชีวิต ว่าเป็นรูปแบบของความเป็นอยู่ของบุคคลซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็น รวมไปถึงการที่บุคคลนั้นมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยที่บุคคลนั้นจะกำหนดรูปแบบความเป็นอยู่ของตนเอง ประกอบกับปัจจัยทางประชากรศาสตร์ อาทิ อายุ การศึกษา รายได้ เป็นต้น (พัชรา ตันติประภา, 2548) รูปแบบการดำเนินชีวิต จึงหมายถึง แนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นเรื่องทางด้านจิตใจ ทักษะคติ ความเชื่อ ความคิดเห็น

รูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือความสามารถที่บุคคลคนหนึ่งจะดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น และไม่เดือดร้อนตนเอง อันเกิดจากความประมาณตน ไม่หลงใหลมัวเมาในกระแสวัตถุนิยม ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด เน้นการพึ่งพาตนเอง มีลักษณะเป็นมัธยมาปฏิปทาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว ชุมชน และสิ่งแวดล้อม (ปนัดดา พงศ์ภาพิไล 2543 อ้างถึงใน สมพร กรุดน้อย, 2550) มักมีแนวทางในการปฏิบัติโดยยึดหลักสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

- 1) ด้านจิตใจ มีความเอื้ออาทร ประนีประนอมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีจิตสำนึกที่ดีเป็นที่พึ่งของตนเองและผู้อื่น
- 2) ด้านสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูล สืบสานภูมิปัญญา ให้ความร่วมมือมีส่วนร่วมกับชุมชน
- 3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนท้องถิ่นตนใช้อย่างตระหนักรู้ในคุณค่า

4) ด้านเทคโนโลยี พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญา ใช้อย่างเหมาะสมไม่หลงไหลไปตามกระแสนิยม

5) ด้านเศรษฐกิจ ลดรายจ่ายในครัวเรือน ยัดหลัก พอกิน พอใช้ รู้จักเก็บออมเพื่อมีสำรองไว้ใช้ในยามฉุกเฉินไม่เป็นภาระของผู้อื่น

นอกจากนี้ควรการประยุกต์ปลูกฝังใช้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และซึมซับด้วยการปรับใช้ในทางวิชาการและทักษะต่าง ๆ พร้อมทั้งเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม เพื่อจะได้มีความเกรงกลัวและละอายต่อการประพฤติผิดมิชอบ เคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่เบียดเบียนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ใช้ความคิดใช้ปัญญาในการตัดสินใจอันอยู่บนพื้นฐานของควมมีเหตุผล เป็นที่พึ่งของตนเองและผู้อื่น

สรุปความหมายและรูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจากการวิจัยนี้ หมายถึง แนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักหรือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน

2.2 แนวทางการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการครู

ความหมายของการปฏิบัติพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546) ได้ให้ความหมายของ คำว่า การ หมายถึง งาน สิ่งหรือกิจกรรมที่ทำ และ คำว่า ปฏิบัติ หมายถึง ดำเนินการไปตามระเบียบแบบแผน (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542,2546) เมื่อนำ คำว่า การ และ ปฏิบัติมารวมกันได้คำว่า การปฏิบัติจึงหมายถึง ดำเนินหน้าที่ไปตามระเบียบแบบแผน หรือความประพฤติที่ทำตามระเบียบแบบแผน

การปฏิบัติตน หมายถึง กระทำหรือประพฤติหน้าที่เกี่ยวกับตนเองมีระเบียบแบบแผน

การปฏิบัติงาน หมายถึง กระทำหรือประพฤติหน้าที่เกี่ยวกับการทำตามระเบียบแบบแผน ดังนั้นแนวปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู หมายถึง การกระทำหรือประพฤติหน้าที่ของครูที่เกี่ยวกับตนเองและการทำงานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งจากการศึกษาเอกสาร หลักการคุณลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งสามารถแยกได้เป็นลักษณะ 3 ประการ ของความพอเพียง ดังนี้

2.2.1 ความพอประมาณ

ความหมายของความพอประมาณ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2551) ให้ความหมายของความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภค ที่อยู่ในระดับพอประมาณ

พิพัฒน์ ยอดพฤติการ (2550) ได้ให้ความหมายความพอประมาณหมายถึง

ความเหมาะสมของการดำเนินงาน ทั้งในแง่ของขนาดที่ไม่เล็กเกินไป หรือไม่ใหญ่เกินไป แต่เป็นไปตามอัตราภาพและสภาพแวดล้อม และในแง่ของจังหวะเวลาที่ไม่เร็วเกินไป หรือไม่ช้าจนเกินไป แต่รู้จักทำ เป็นขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานมีความก้าวหน้า โดยที่ไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน

ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และคณะ (2551) ได้กล่าวถึง ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ใน ระดับพอประมาณ

สุภาภรณ์ ลินทองคง (2551) ได้อธิบายความหมาย ความพอประมาณ คือ ความพอดี ไม่มาก ไม่น้อยเกินไป โดยเฉพาะในการอุปโภคบริโภคปัจจัยต่างๆในการดำรงชีพ เช่น กินพอประมาณ ดื่มพอประมาณ ให้พอประมาณก็คือ กินดื่มให้แต่พอดี พอเหมาะกับความต้องการ ของร่างกาย ขององค์กร ที่เรียกว่า กินเป็น ใช้เป็น อย่างประหยัด มัธยัสถ์

สรุปได้ว่า ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี โดยเฉพาะในการอุปโภคบริโภค ปัจจัย ต่าง ๆ ในการดำรงชีพ ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ พอเหมาะกับความต้องการของร่างกาย ขององค์กร ที่เรียกว่า กินเป็น ให้เป็น อย่างประหยัด มัธยัสถ์ให้จ่ายอย่างเหมาะสม ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

ความสำคัญของความพอประมาณ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ (2544) ความพอประมาณมีความสำคัญคือ มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ แม้บางอย่างอาจจะดูฟุ่มเฟือย แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ

พิพัฒน์ ยอดพฤติการ (2550) ได้ให้ความสำคัญของความพอประมาณ คือ การพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบ คำนึงถึงขนาดของโครงการที่เหมาะสม การบริหารปัจจัยนำเข้าอย่างเหมาะสม และไม่โลภเกินไป ความพอประมาณเน้นที่การพอมีพอกินเป็นขั้นที่หนึ่ง การกู้หนี้ยืมสินเพื่อมาเป็นทุนหรือเพื่อไปซื้อปัจจัยอื่น ๆ เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง หากกิจกรรมการผลิตนั้นสร้างผลผลิตที่ก่อให้เกิดทุนหมุนเวียนกลับมาในระบบแล้ว สามารถสร้างผลผลิตพึ่งพาอาศัยตนเองแล้วจึงพัฒนาเพื่อให้สามารถเป็นที่พึ่งแก่ผู้อื่นระดับต่อไป นอกจากนี้จะเป็นการแบ่งปันร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันแล้ว ยังให้ความสำคัญของความรอบรู้ มีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

สรุปได้ว่า ความพอประมาณมีความสำคัญในเรื่องของการพิจารณาอย่างรอบคอบ ไม่โลภ มี ความพอดีในการดำรงชีพ ไปเบียดเบียนตนเองและผู้อื่นพอเหมาะกับความต้องการของร่างกาย ขององค์กร เน้นที่พอมีพอกิน ไม่มีหนี้สินประหยัด มัธยัสถ์ให้จ่ายอย่างเหมาะสม แบ่งปันร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี และต้องมีความรอบรู้ซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น

การปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูตามหลักความพอประมาณจากการศึกษาเอกสาร และแนวคิดของนักวิชาการ เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ จรรยาบรรณ และบทบาทหน้าที่ครู เมื่อนำมารวบรวมบูรณาการ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ถึงการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูตามหลักความพอประมาณดังนี้

- 1) ปฏิบัติตนและปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีวินัยอย่างถูกต้องเหมาะสม
- 2) ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม
- 3) แต่งกายสะอาดเรียบร้อยสุภาพเหมาะสม กับกาลเทศะและโอกาส
- 4) ปฏิบัติตนเหมาะสมตามมารยาททางสังคม
- 5) ปฏิบัติตนเหมาะสมตามหลักธรรมประเพณีของศาสนาและกฎหมาย กฎเกณฑ์สังคม
- 6) ปฏิบัติเป็นผู้มีจรรยาบรรณสำหรับข้าราชการครู
- 7) ปกป้อง ส่งเสริมและสงเคราะห์เพื่อนร่วมวิชาชีพครูอย่างเหมาะสม
- 8) รักษาและพัฒนาสาธารณสมบัติ วัฒนธรรมไทย ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 9) ปฏิบัติตนในทางสายกลาง คือทำตัวให้พอดีกับฐานะความเป็นอยู่
- 10) ปฏิบัติตนในการรับผิดชอบต่อตนเองและครอบครัวให้อยู่รอดไม่สร้างปัญหาให้ผู้อื่น
- 11) ยึดหลักประหยัดในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงาน
- 12) มีความรู้เกี่ยวกับระบบบริหาร ระเบียบกฎหมายการศึกษา
- 13) ปฏิบัติตามปรัชญาและแผนการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงาม
- 14) ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.2 ความมีเหตุผล

ความหมายของความมีเหตุผล

พิพัฒน์ ยอดพฤติการ (2550) ได้ให้ความหมายความมีเหตุผล หมายถึง การพิจารณาที่จะดำเนินงานใดๆ ด้วยความถี่ถ้วนรอบคอบ ไม่ย่อท้อ ไร้อคติ สำนึกถึงเหตุและปัจจัยแวดล้อมทั้งหมด เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้องดีงาม เกิดประสิทธิผล เกิดประโยชน์และความสุข โดยปราศจากการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2551) ได้ให้ความหมายของความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสำนึกถึงผลที่คาดว่าจะเกิดผลจากการกระทำนั้นอย่างรอบคอบ

สุภาภรณ์ อินทองคง (2551) ได้อธิบายความหมายความมีเหตุผล คือ การคิด การพูด และการทำบนฐานของความรู้ที่มาและที่ไปของเรื่องนั้นๆว่าเป็นอย่างไร มีเหตุปัจจัยอะไรเป็นตัวก่อให้เกิดจะหลุดออกจากเหตุนั้น ได้โดยอาศัยช่องทางใด และจะใช้วิธีการใดการรู้เหตุและผลที่ว่านี้จะช่วยให้แก้ไขปัญหานั้นได้ และพัฒนาเรื่องต่างๆได้สำเร็จมากขึ้น

สรุปได้ว่า ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้อง เป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆอย่างรอบคอบ ไม่ย่อท้อ ไร้อคติ คำนึงถึงเหตุและปัจจัยแวดล้อมทั้งหมด เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้องงดงาม เกิดประสิทธิผล เกิดประโยชน์และความสุข โดยปราศจากการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ความสำคัญของความมีเหตุผล

พิพัฒน์ ยอดพฤติการ (2550) ได้ให้ความสำคัญของความมีเหตุผล ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงย้ำอย่างชัดเจนว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจที่ใช้หลักเหตุผลเพื่อนำไปสู่การกระทำที่ดี จะเห็นว่าทรงเน้นที่การกระทำของตนเองเป็นสำคัญ ซึ่งก็คือทำเหตุภายในให้ถูกต้องครบถ้วน ผลที่ออกมาจะมีประสิทธิผล มีประโยชน์และมีความสุข และความสุขซึ่งเป็นผลจากการกระทำนี้ต้องไม่มาจากการเบียดเบียนผู้อื่นและส่วนรวม เพราะหากส่วนรวมได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนก็ย่อมจะส่งผลกระทบกลับมายังตนเอง ทำให้ได้รับความเดือดร้อนไปด้วย ในที่สุด สิ่งสำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันที่ความคิดและความต้องการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ก็คือการยึดเหตุผลและความถูกต้อง ปรับความคิดตามความต้องการจากสิ่งที่เป็นคุณค่าเทียมซึ่งเกิดขึ้นจากความวิปริตผันผวนของสังคมและไม่คงทนยั่งยืน ให้กลับไปสู่การยอมรับนับถือคุณค่าแท้ตามธรรมชาติเดิมของสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความดีงามและสังคมจะได้เข้าสู่อารยธรรมขั้นเป็นลำดับ

สมโชค เฉดระการ (2552) ได้กล่าวถึง การปฏิบัติตามหลักความมีเหตุผล คือ ความมีเหตุผล ในฐานะที่เป็นครู มีอาชีพสอนคนให้มีความรู้ มีทักษะ มีคุณธรรมจริยธรรมในสังคม ทั่วไปครู จะได้รับการยกย่องว่าเป็นปูชนียบุคคล เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับนับถือของบุคคลทั่วไป ดังนั้นครูต้องเป็นแบบอย่างได้ทุกอย่าง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงหรือเรื่องใดๆนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้หลักคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในเรื่องในเรื่องของความมีสติ มีสติในการครองชีวิต การทำงาน การใช้จ่าย อย่างมีเหตุมีผล

สรุปได้ว่า ความมีเหตุผลมีความสำคัญเกี่ยวกับการกระทำของตนเองเป็นสำคัญ จะต้อง เป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆอย่างรอบคอบ สิ่งสำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันที่ความคิดและความต้องการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ก็คือการยึดเหตุผลและความถูกต้อง ปรับความคิดความต้องการจากสิ่งที่เป็นคุณค่าเทียม ให้กลับไปสู่การยอมรับนับถือคุณค่าแท้ตามธรรมชาติเดิม เพื่อให้เกิดความดีงามและสังคมจะได้ดีขึ้น

การปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักความมีเหตุผล

จากการศึกษาเอกสาร และแนวคิดของนักวิชาการ เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ จรรยาบรรณ และบทบาทหน้าที่ครู เมื่อนำมารวบรวมบูรณาการ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ถึงการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูตามหลักความมีเหตุผล ดังนี้

- 1) ปฏิบัติหลีกเลี่ยงจากอบายมุข
- 2) รักษาสิทธิประโยชน์และไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น
- 3) รับฟังการวิพากษ์วิจารณ์และการประเมินอย่างมีเหตุผล
- 4) จัดการเศรษฐกิจส่วนตัวและครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพและมีวินัยทางการเงิน
- 5) บริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนตัวและในครอบครัวได้อย่างเหมาะสม
- 6) มองธรรมชาติชีวิตและสังคมอย่างรอบคอบและรอบด้าน
- 7) ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 8) ระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา
- 9) ยอมรับผลจากการกระทำของตนเองในการปฏิบัติหน้าที่
- 10) ยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจและการกระทำทั้งผลดีและผลเสีย สามารถ

อธิบายเหตุผล และการกระทำนั้นได้

2.2.3 มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

ความหมายของการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2551) ได้ให้ความหมายของการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล สุภาศย์ อินทองคง (2551) ได้อธิบายความหมาย การมีระบบคุ้มกันคือ ผลกระทบทั้งจากภายใน และภายนอกได้แก่ ความไม่ประมาทขาดสติ จะคิดจะทำจะพูดอะไรต้องระมัดระวัง โดยเฉพาะผู้นำทุกระดับจะต้องตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท ต้องพร้อมที่จะรับและรุกได้เสมอ เพราะปรากฏการณ์ทั้งทางสังคมวัฒนธรรม และ ธรรมชาติมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามกฎธรรมชาติ

พิพัฒน์ ยอดพฤติการ (2550) ได้ให้ความหมายการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การจัดองค์ประกอบของการดำเนินงาน ให้มีสภาพพร้อมรองรับต่อผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง จากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า การมีภูมิคุ้มกันหมายถึง การรวมองค์ประกอบย่อยต่างๆ เข้าด้วยกัน การจัด กระบวนการดำเนินงานต่างๆ อย่างบูรณาการจนเกิดเป็นระบบภูมิคุ้มกันที่สามารถป้องกันผลกระทบจากภายนอกในหลายด้าน เช่นด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

ความสำคัญของการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์กรมหาชน), (2551) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวคือการ เตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

พิพัฒน์ ยอดพฤติการ (2550) ได้ให้ความสำคัญของการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีหลักในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียงมีพอกิน ให้มีเกียรติยืนด้วยตนเอง ใช้จ่ายภายในกำลังของตัว มีภูมิคุ้มกันด้วยการไม่สร้างหนี้โดยเฉพาะหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ แต่ไม่ได้ห้ามให้มีหนี้ เพียงแต่ควรเป็นการกู้เงินที่ทำให้เกิดรายได้ เพียงแต่ควรเป็นการกู้เงินที่ทำให้เกิดประโยชน์ที่สมเหตุสมผล ไม่ใช่การกู้เงินมาใช้ จ่ายในสิ่งฟุ่มเฟือยโดยไม่ประมาณตน เรียกว่าเป็นวิธีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีทางหนึ่ง

สมโชค ฉัตรการ (2552) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวคือต้องเตรียมตัวให้พร้อมในทุกเรื่องที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง การสร้างภูมิคุ้มกันนั้นคือการสร้างคุณงามความดีไว้เป็นที่ประจักษ์ กับตนเองและบุคคลอื่น การสร้างความดีต้องให้เวลานานมาก แต่ก็ต้องทำความดีจะปรากฏ บางครั้งตนเองต้องได้รับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ การสร้างภูมิคุ้มกันจะต้องได้ทั้งตนเอง ครอบครัวและวงศ์ตระกูล

สรุปได้ว่า ให้ความสำคัญของการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น มีหลักในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียงมีพอกิน ให้มีเกียรติยืนด้วยตัวเอง ใช้จ่ายภายในกำลังของตัว มีภูมิคุ้มกันด้วยการไม่สร้างหนี้ โดยเฉพาะหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้การดำเนินงานเพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยไม่เกิดความเสียหายจนถึงขั้นที่อยู่ไม่ได้

การปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีจากการศึกษาเอกสาร และแนวคิดของนักวิชาการ เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ จรรยาบรรณ และบทบาทหน้าที่ครู เมื่อนำมารวบรวมบูรณาการ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ถึงการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูตามหลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีดังนี้

- 1) ดูแลและพัฒนาสุขภาพกาย สุขภาพจิตเป็นปกตินิสัย
- 2) มีการวางแผนการออมเงินไว้ใช้ในคราวจำเป็น
- 3) เชื่อมั่นและภูมิใจในตนเองและวงศ์ตระกูล
- 4) ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นด้วยอัธยาศัยไมตรี
- 5) ควบคุมอารมณ์และตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆได้
- 6) ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
- 7) ร่วมกิจกรรมสังคมกับชุมชนตามความเหมาะสมในฐานะสมาชิกของสังคมได้ทุก

สถานะและโอกาส

- 8) มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เอื้อเฟื้อและมีน้ำใจต่อบุคคลทั่วไป
- 9) ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของตนเองและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความสุข

- 10) ส่งเสริม สนับสนุน วางแผน หรือเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาวิชาให้ก้าวหน้า
- 11) การดำเนินชีวิตเป็นที่ยอมรับในสถานศึกษาและสังคม
- 12) ร่วมพัฒนาและให้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้พร้อมทั้ง

สร้าง และให้เครือข่ายทางวิชาการในการจัดการเรียนรู้

คุณลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียงคือความสมดุล การพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และการก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเศรษฐกิจพอเพียง มีได้ปฏิเสธกระแสโลกาภิวัตน์ แต่มุ่งเน้นให้เกิดการพิจารณาอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบระมัดระวังในการดำเนินงาน โดยเลือกรับการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบในแง่ดี ในขณะที่เดียวกันก็ต้องสร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการเปลี่ยนแปลงในแง่ที่ไม่ดี และไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้เพื่อจำกัดผลกระทบให้อยู่ในระดับที่ไม่ก่อความเสียหายหรือไม่เป็นอันตรายร้ายแรง ว่าจะให้กิจการยังคงดำเนินต่อไปได้ ส่วนรวมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ต่างคนต่างอยู่ โดยไม่เหลียวแลกัน ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้ เงื่อนไขเพื่อให้เกิดความพอเพียง ต่อเงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างทั้ง ด้านจิตใจ และการกระทำ ประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม ละเอียดในการทำ ความซื่อ การตั้งมั่นในความดี มีความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

2.2.4 เงื่อนไขความรู้

ความหมายของเงื่อนไขความรู้

เงื่อนไขความรู้นั้น มีองค์ประกอบหลักๆ ได้แก่ ความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวัง มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของเงื่อนไขความรู้หมายถึง เงื่อนไขด้านวิชาการ เป็นการฝึกตนให้มีความรอบรู้รอบด้าน มีความรอบคอบ และความระมัดระวังที่จะนำความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและในขั้นปฏิบัติ การมีความรอบรู้ย่อมทำให้มีการตัดสินใจที่ถูกต้อง และจะต้องมีความรอบคอบ ความระมัดระวังให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อาทิเช่น การวางแผน กล่าวคือความสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาต่าง ๆ มาพิจารณาเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และความมีสติตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ในการนำแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักวิชาต่าง ๆ เหล่านั้นไปใช้ในทางปฏิบัติ โดยมีการปรับใช้ให้เหมาะสม นำไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ (รุ่งทิพย์ ถ้ำทอง : 2556, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : 2551)

ความสำคัญของเงื่อนไขความรู้

เงื่อนไขความรู้ – หลักวิชานั้น สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการวางแผน ตลอดจนการดำเนินการให้สำเร็จลุล่วง การนำความรู้มาใช้ ต้องอาศัยความระมัดระวังด้วย หากเพียงแต่เชื่อตำราเล่มเดียวและทำตามตำรานั้น ถือว่าเป็นความไม่รอบคอบและไม่ระมัดระวังในการนำไปใช้ การนำหลักวิชามาใช้ นั้น เป็นทั้งหลักวิชาความรู้และการนำเทคโนโลยีเหมาะสมมาใช้ด้วย (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551)

สรุปได้ว่า เงื่อนไขความรู้ นั้นเป็นเงื่อนไขที่มีความสำคัญอันเป็นองค์ประกอบของแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพราะมีส่วนประกอบย่อย ๆ ที่จะต้องคำนึงถึงอันได้แก่ ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง อันจะทำให้การดำเนินการใด ๆ สำเร็จลุล่วงได้นั้น ไม่เพียงแต่อาศัยหลักวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องมีสติในการนำไปปรับใช้และปฏิบัติอย่างถูกต้องให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

2.2.5 เงื่อนไขคุณธรรม

ความหมายของเงื่อนไขคุณธรรม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2551) คุณธรรม หมายถึง สิ่งกำหนดจิตใจ และเกิดผลเป็นพฤติกรรม ในทางพุทธศาสนาคุณธรรมนั้น คือสิ่งกำกับจิตใจ และองค์ประกอบของคุณธรรมนั้น คือ ความดี ความจริง และความงาม

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (ม.ป.ป.) (ออนไลน์) คุณธรรม หมายถึง การยึดหลักคุณธรรมเป็นแนวทาง มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่โลภ รู้จักแบ่งปันให้ผู้อื่น มีความสามัคคี ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน พากเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นไปตามพุทธเศรษฐศาสตร์

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (ม.ป.ป.) (ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของเงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง การยึดถือคุณธรรมต่าง ๆ อาทิ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา การมุ่งต่อประโยชน์ส่วนรวมและการแบ่งปันตลอดเวลา

สรุป เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่ชอบ ที่ถูก ที่ควร โดยยึดหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ใช้สติปัญญา ซื่อสัตย์ สุจริต และเอื้อเพื่อแบ่งปันผู้อื่น

ความสำคัญของเงื่อนไขคุณธรรม

1) ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกๆ ด้าน ลด ละ ความฟุ่มเฟือยในการใช้ชีวิต

2) ยึดการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต

3) ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และการแข่งขันในทางการค้าแบบต่อกันอย่างรุนแรง

4) ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ด้วยการขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงพอเพียงเป็นเป้าหมายหลัก

5) ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักศาสนา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2551) เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้รัก สามัคคี ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ และรู้จักการ

แบ่งปันให้ผู้อื่น

สรุปการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนั้น เป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิด หลักการ และแนวทาง ปฏิบัติตนของแต่ละบุคคล และองค์กร โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ภายใต้บริบทของสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ จะสามารถทำให้ดำรงอยู่ได้ด้วยความต้องการที่ก่อให้เกิดความทุกข์ เป็นความต้องการที่จำเป็น และอยู่บนพื้นฐานของความมีสติ มีหลักคิด ความดีงาม เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

3. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนเทศบาลในสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

เทศบาลนครหาดใหญ่ มีพื้นที่ทั้งหมด 21 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 158,218 คน และ 58,434 ครัวเรือน (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2555) (เทศบาลนครหาดใหญ่, 2560) โดยมีการแบ่งอำนาจหน้าที่ ได้แก่ สำนักปลัด สำนักการคลัง สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สำนักการช่าง สำนักการศึกษา กองสวัสดิการสังคม และกองวิชาการและแผนงาน

สำนักการศึกษา แบ่งส่วนราชการออกเป็น 1 ฝ่าย 2 ส่วน โรงเรียน และหน่วยศึกษานิเทศก์ ได้แก่ ฝ่ายแผนงานและโครงการ และส่วนบริหารการศึกษา โดยฝ่ายแผนงานและโครงการมีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของงานแผนงานและโครงการงานระบบสารสนเทศ และงานงบประมาณ โดยโรงเรียนเทศบาลในสำนักงานศึกษามีจำนวน 6 แห่ง ได้แก่ เทศบาล 1 (เอ็งเสียงสามัคคี) เทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่) เทศบาล 3 (โศภนพิทยาคุณานุสรณ์) เทศบาล 4 (วัดคลองเรียน) เทศบาล 5 (วัดหาดใหญ่) เทศบาล 6 (อนุบาลในฝัน)

โรงเรียนเทศบาล 1 (เอ็งเสียงสามัคคี)

ตั้งอยู่เลขที่ 1 ถนนนิพัทธ์สงเคราะห์ 1 ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา รหัสไปรษณีย์ 90110

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

“สุขภาพดี มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ เชิดชูคุณธรรม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงคู่เคียงเทคโนโลยี ผูกมิตรกับชุมชน”

โรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่)

ตั้งอยู่เลขที่ 13 ซอยพลพิชัย ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ สงขลา 90110

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

“ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ คู่คุณธรรม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา รู้คุณค่าประเพณี วัฒนธรรมไทย บรรยากาศเอื้อให้น่าอยู่ จัดการเรียนรู้คู่ชุมชน”

โรงเรียนเทศบาล 3 (โศภนพิทยาคณานุสรณ์) ตั้งอยู่เลขที่ 895 ถนนเพชรเกษม ตำบล
หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

"วิถีพุทธนำ เลิศล้ำวิชาการ สืบสานความเป็นไทย เทคโนโลยีทันสมัย ก้าวไกลสู่
อาเซียน"

โรงเรียนเทศบาล 4 (วัดคลองเรียน)

ตั้งอยู่เลขที่ 293/1 ถนนศรีภูวนารถ ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
90110

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

"เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนมีระเบียบวินัย เคียงคู่ความเป็นไทย เทคโนโลยี
ทันสมัย ชุมชนร่วมใจ ก้าวไกลสู่อาเซียน"

โรงเรียนเทศบาล 5 (วัดหาดใหญ่)

ตั้งอยู่เลขที่ 2 ถนนวัดหาดใหญ่ใน ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
90110

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

"โรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม
น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การบริหารแบบมีส่วนร่วม"

โรงเรียนเทศบาล 6 (อนุบาลในฝัน)

ตั้งอยู่ ถนนราษฎร์เสรี ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

"โรงเรียนผู้นำการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม ภายใต้การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม"

ตาราง 1 จำนวนบุคลากรครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครหาดใหญ่

โรงเรียน	จำนวน (คน)
เทศบาล 1 (เอ็งเสียงสามัคคี)	114
เทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่)	75
เทศบาล 3 (โศภนพิทยาคุณานุสรณ์)	64
เทศบาล 4 (วัดคลองเรียน)	69
เทศบาล 5 (วัดหาดใหญ่)	37
เทศบาล 6 (อนุบาลในฝัน)	33
รวม	392

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 27 ระบุให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้น พื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการ ประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของ หลักสูตรตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนตามธรรมชาติและ เต็ม ศักยภาพ โดยกำหนดให้สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษา ในระดับพื้นที่ ต้องปฏิรูปการบริหารและการจัดการเพื่อรองรับการ กระจายอำนาจ (มาตรา 39) โดยมีกรอบสำหรับเป็นแนวทางการจัดทำแผนกลยุทธ์ทางการศึกษา (พ.ศ. 2550 - 2552) ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 73 และมาตรา 81 พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 -11 นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ. 2550 - 2551

กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำนโยบายด้านสังคมโดยเฉพาะด้านการศึกษาที่มีการเร่งรัด การปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งขยายโอกาสทางการศึกษาของประชาชนให้ กว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ เสริมสร้าง ความตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์สันติวิธี วิถีชีวิต ประชาธิปไตย พัฒนาคอนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือ ของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และสถาบันการศึกษา การจัดการศึกษาจะเน้นการ กระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของ ประชาชน และภาคเอกชน เพื่อให้การศึกษาสร้างคนและสร้างความรู้สู่สังคมคุณธรรมคุณภาพ สมรรถภาพ และ ประสิทธิภาพ กำหนดเป็นนโยบายและเป้าหมาย คือเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำ ความรู้โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังค่านิยมในการนำคุณธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ทบทวนสภาพแวดล้อมขององค์กรจากการนำผลการ ดำเนินงานตามกลยุทธ์ปี 2550 ที่พิจารณาจากเป้าหมาย จุดเน้นของกิจกรรมสำคัญที่ได้ติดตามจาก ทุกสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานำมาปรับปรุงงานหลักตามนโยบาย และงานสนอง นโยบายให้มีมิติ ความต่อเนื่อง แก่จุดบกพร่องและพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าส่งผลต่อนโยบายด้านสังคมของรัฐบาล และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ดังมีรายละเอียดของวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์กรหลักในการจัดและส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชาชนวัยเรียนอย่างทั่วถึง มีคุณธรรมนำความรู้ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีคุณภาพตามมาตรฐาน พันธกิจ ขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ ประชาชนวัยเรียนทุกคน ได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงยกระดับคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการกระจายอำนาจการ บริหารและการจัดการศึกษา กลยุทธ์

กิจกรรมสำคัญที่เป็นจุดเน้นกลยุทธ์คุณธรรมนำความรู้ นำปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วยสถานศึกษาทุกแห่งจัดกิจกรรมคุณธรรมนำความรู้ที่เชื่อมโยงสู่การ เรียนการสอนตามกลุ่มสาระต่าง ๆ และสู่วัฒนธรรมองค์กรในระดับต่าง ๆ ทั้งนี้ให้ความสำคัญแก่ การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติเป็นพิเศษ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของครู ในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการหลายท่านให้ความสนใจกับการน้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ส่วนใหญ่ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในระบอบราชการ โดยเฉพาะตำแหน่งข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ จากการทบทวนงานวิจัยที่ใกล้เคียงและเกี่ยวข้อง มีดังนี้

สุภาวดี หันสันเทียะ (2559) ศึกษาเรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนบ้านม่วงเจริญ ตำบลสระทอง อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์มีวัตถุประสงค์งานวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนบ้านม่วงเจริญ ตำบลสระทอง อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนบ้านม่วงเจริญ ตำบลสระทอง อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยวิธีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ลักษณะ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประชาชนบ้านม่วงเจริญ ตำบลสระม่วง อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ พบว่า ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยด้านนี้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประหยัดรองมา คือ ด้านการลดรายจ่าย ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีอาชีพต่างกันโดยภาพรวมและรายได้ พบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ปราโมทย์ มลคล้ำ (2551) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำครอบครัวในเขตปกครองท้องที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน และการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากหน่วยงานของรัฐ ของผู้นำครอบครัว ในเขตปกครองท้องที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำครอบครัว ในเขตปกครองท้องที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 3) ศึกษาความรู้เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน และการ

ได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากหน่วยงานของรัฐ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำครอบครัว ในเขตปกครองท้องที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ผลการศึกษาพบว่าความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน และการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากหน่วยงานของรัฐอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก อีกทั้งพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำครอบครัว เมื่อจำแนกตามอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.5 จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ของครอบครัวต่อปี และจำนวนสมาชิกในครอบครัว ไม่มีความแตกต่าง

อรวรรณ ชมชัยยา และขวัญใจ จริยาทัศน์กร (2557) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของผู้ปกครอง ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณลักษณะดี เก่ง มีความสุข ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของผู้ปกครอง ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 2) ศึกษาคุณลักษณะดี เก่ง มีความสุข ของเด็กปฐมวัย 3) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของผู้ปกครองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตาม สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ปกครองและ 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดำเนิน ชีวิตของผู้ปกครองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณลักษณะดี เก่ง มีความสุข ของเด็กปฐมวัย ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของผู้ปกครองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่ศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนนทบุรี มีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของ ผู้ปกครองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมมีการปฏิบัติบ่อยครั้ง อันดับแรก คือ ด้านการมี ภูมิคุ้มกัน รองลงมาคือ ด้านความมีเหตุผล และด้านความพอประมาณ 2) คุณลักษณะดี เก่ง มีความสุข ของเด็กปฐมวัยที่ศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัด นนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อันดับแรก คือ เด็กมีคุณลักษณะมีความสุข รองลงมา คือ เด็กมีคุณลักษณะดี และเด็กมีคุณลักษณะเก่ง ตามลำดับ 3) ผู้ปกครองที่สถานภาพส่วนบุคคลต่างกันด้านระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ครอบครัวในภาพรวม พบว่า มีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, .05 และ .01 ส่วนผู้ปกครองที่สถานภาพส่วนบุคคลต่างกัน ด้านเพศ และอายุ ในภาพรวม พบว่า มีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน 4) พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของผู้ปกครองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะดี เก่ง มีความสุข ของเด็กปฐมวัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิภาพร นันตา (2555) ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ของชุมชนบ้านไร่กองขิงและบ้านต้นแก้ว

อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ระหว่างชุมชนบ้านไร่กองขิง และชุมชนบ้านต้นเกว่น 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความ เข้าใจและพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน บ้านไร่กองขิงและชุมชนบ้านต้นเกว่น 3) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการดำเนินชีวิต ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านไร่กองขิงและชุมชนบ้านต้นเกว่น โดยใช้วิธีการศึกษาเชิง ปริมาณและคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า 1) ชุมชนบ้านไร่กองขิงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกันแต่มีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจ พอเพียงสูงกว่าชุมชนบ้านต้นเกว่น และมีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าชุมชนบ้านต้นเกว่น อย่างมี นัยสำคัญ 2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญแต่ พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางลบกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญและ 3) ปัญหาการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงคือการขาดการมีส่วนร่วม ของคนในชุมชนขาดงบประมาณขาดการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐเอกชนและองค์กร ที่เกี่ยวข้องส่วนแนวทางการส่งเสริมดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงคือภาครัฐควรมีการติดตาม การดำเนินงานต่างๆที่ได้ทำการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องผู้นำชุมชนต้องเห็นความสำคัญและเป็น แบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงคนในชุมชนควรมีความสามัคคีร่วมมือร่วม ใจกันสนับสนุนการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

สุมนทนา ศรีสวัสดิ์ (2553) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้แนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาในประเทศไทย โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้จากสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาวมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ของเยาวชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการประยุกต์ใช้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาในประเทศไทย 3) เพื่อสร้างรูปแบบ ทดลองใช้ และประเมิน รูปแบบการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่าวิธี การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชน ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มี 5 ด้าน 1) ด้านเศรษฐกิจ นักเรียนมีการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล พอประมาณ และประหยัด เท่าที่ จำเป็น ใช้ชีวิตอย่างพอควร 2) ด้านสังคมนักเรียนได้ช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน มีการปลูกฝังจิตสำนึก สาธารณะ นึกถึงผลประโยชน์เพื่อส่วนรวม 3) ด้านจิตใจ ได้เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ทำให้ตนเองมีจิตใจที่มั่นคงเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม มีการปลูกจิตสำนึกรักษ์ สิ่งแวดล้อม ด้วยการเรียนรู้ มีการรักษาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาและชุมชน 5) ด้านวัฒนธรรมมีการ

สืบสานวัฒนธรรมประเพณีเดิม การอนุรักษ์อาหารประจำท้องถิ่น อนุรักษ์ประเพณีพื้นบ้าน และอนุรักษ์การใช้ภาษาประจำถิ่น

รุจิราภรณ์ ชินวงศ์วัฒนา (2552) ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินชีวิต ปัจจัยการดำเนินชีวิต และทัศนคติต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตเมืองกับเขตชานเมือง : กรณีศึกษาเขตคลองเตย และเขตพุทธมณฑล กรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินชีวิต ปัจจัยการดำเนินชีวิต และทัศนคติการดำเนินชีวิตของประชาชน ในเขตเมืองกับเขตชานเมืองของกรุงเทพมหานครและ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มประชาชนในเขตเมืองกับเขตชานเมืองของกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของประชาชนเขตเมืองและชานเมืองเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ในด้านสภาพการดำเนินชีวิต ปัจจัยการดำเนินชีวิต และทัศนคติต่อการดำเนินชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) เกี่ยวกับสภาพการดำเนินชีวิตจำแนกเป็นรายชื่อประชาชนในเขตเมืองและชานเมือง มีความเห็นด้วยสูงสุดในเรื่อง การใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่สถานที่ทำงาน เศรษฐกิจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ต้องทำงานมากขึ้น เพื่อนร่วมงานเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้อยากมาทำงานและความพอใจของสภาพแวดล้อมภายในสถานที่ทำงาน 3) เกี่ยวกับปัจจัยการดำเนินชีวิตจำแนกเป็นรายชื่อ ประชาชนในเขตเมืองและชานเมือง มีความเห็นในระดับสูงสุด เรื่องการเดินทางไปทำงานสะดวกใช้รถสาธารณะมากกว่ารถส่วนตัว การศึกษาทำให้มีโอกาสเลือกที่จะประกอบอาชีพและแนวความคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักดำเนินชีวิตที่ดี 4) เกี่ยวกับทัศนคติการดำเนินชีวิตจำแนกเป็นรายชื่อ ประชาชนในเขตเมืองมีความเห็นในระดับสูงสุด คือ เศรษฐกิจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ผู้หญิงส่วนใหญ่มีคู่ครองโดยไม่ต้องการความผูกมัด การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานถือเป็นเรื่องธรรมดาสำหรับวัยรุ่น และเห็นด้วยกับการดำเนินชีวิตแบบอิสระโดยไม่มีคู่ครอง 5) ประชาชนในเขตชานเมือง มีความเห็นในระดับสูงสุด คือ การปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนาเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การดำเนินชีวิตปกติ เศรษฐกิจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรม และการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทำให้การดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลง ความคล่องตัวในการทำงานทำให้คนส่วนใหญ่ไม่ต้องการมีพันธะ 6) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในเขตเมือง และในเขตชานเมือง เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ในด้านต่างๆ ได้แก่ สภาพการดำเนินชีวิต ปัจจัยการดำเนินชีวิต และทัศนคติต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม พบว่าทั้ง 3 ด้าน ความคิดเห็นของประชาชนในสังคมเมืองและชานเมือง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ชุมพลภัทร์ คงธนจารุอนันต์ (2551) ศึกษาการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองมะจับตำบลแม่แฝกอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ที่กล่าวว่าปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรในการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรพบว่าร้อยละ 18.36 มีปัญหาในด้านเศรษฐกิจร้อยละ 13.77 มีปัญหาในการศึกษาและการเรียนรู้ร้อยละ 6.12 มีปัญหาในด้านสาธารณสุขร้อยละ 4.59 มีปัญหาในด้าน

สิ่งแวดล้อมและร้อยละ 3.06 มีปัญหาในด้านสังคมและวัฒนธรรมและมีข้อเสนอแนะว่าการที่เกษตรกรในหมู่บ้านจะดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นในหมู่บ้านนั้นจะต้องมีการรวมกลุ่มกันเพื่อเป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกันเมื่อมีปัญหาและต้องมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งพร้อมที่จะเสียสละเวลาทุกครั้งเมื่อลูกบ้านในหมู่บ้านมีปัญหาโดยมีการจัดการประชุมหมู่บ้านเป็นประจำทุกเดือนเพื่อเป็นการถามสารทุกข์สุกดิบของเกษตรกรในหมู่บ้านเป็นประจำ

อุษา ภูคัสมาส (2550) ศึกษาเรื่องลักษณะการดำเนินชีวิตครอบครัวตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษาครอบครัวบุคลากรสถาบันคั้นคว่ำและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บางเขนมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะการดำเนินชีวิตครอบครัวตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษาครอบครัวบุคลากรสถาบันคั้นคว่ำและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร 2) เสนอแนวทางการดำเนินชีวิตครอบครัวบุคลากรสถาบันคั้นคว่ำและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บางเขนผลการวิจัยพบว่า 1) ลักษณะการดำเนินชีวิตครอบครัวของบุคลากรสถาบันคั้นคว่ำและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารพบว่ามีลักษณะการดำเนินชีวิตครอบครัวตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นส่วนมากทั้งในด้านความพอประมาณความมีเหตุผลภูมิคุ้มกันความรอบรู้และมีคุณธรรม 2) แนวทางการดำเนินชีวิตครอบครัวของบุคลากรสถาบันคั้นคว่ำและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารพบว่าครอบครัวส่วนใหญ่ไม่มีการวางแผนรายรับและรายจ่ายรวมถึงไม่มีการจดบันทึกรายรับ-จ่ายของครอบครัวแต่มีการรับรู้แบบคร่าวๆว่ามีรายรับและรายจ่ายเท่าไรและครอบครัวมีการออมเงินเป็นส่วนน้อยเนื่องจากมีรายรับไม่พอกับรายจ่ายส่วนเรื่องการมีหนี้สินพบว่าครอบครัวส่วนใหญ่มีหนี้สินแต่เป็นหนี้สินที่ก่อให้เกิดประโยชน์เพราะเป็นหนี้เพื่อนำมาใช้จ่ายในครอบครัวข้อเสนอแนะควรมีการจดบันทึกรายรับและรายจ่ายอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ครอบครัวสามารถวางแผนในเรื่องค่าใช้จ่ายต่างๆของครอบครัวได้อีกทั้งเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการก่อหนี้ขึ้นได้และควรมีการเก็บออมบ้างตามฐานะของครอบครัวเพื่อให้ครอบครัวมีภูมิคุ้มกันและสำหรับกรณีฉุกเฉินในการดำรงชีวิตประจำวันและเพื่อเก็บไว้ในอนาคต

นิรุต ถิ่นนาค และชมพูนุช เมฆเมืองทอง (2550) วิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนากรณีศึกษาเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดมหาสารคามผลการศึกษาพบว่าปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การดำเนินชีวิตของเกษตรกรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงประสบความสำเร็จ คือการได้รับกำลังใจจากหน่วยงานรัฐเพราะเกษตรกรยังมีความเชื่อว่าการที่มีหน่วยงานรัฐไปเยี่ยมเยียน จะก่อให้เกิดกำลังใจ นอกจากนี้จะได้ทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆนอกจากนี้ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ค้นพบจากการวิจัยคือ การสร้างตัวอย่างของความสำเร็จเป็นหัวใจสำคัญของการขยายแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรได้อย่างสำเร็จ เพราะสังคมเกษตรกรยังต้องการความเชื่อมั่น และหากมีตัวอย่างในชุมชนของตน มีเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งแล้ว จะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

มั่นใจ และผลักดันให้เกิดแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบผลสำเร็จของเกษตรกรในจังหวัดมหาสารคามต่อไป

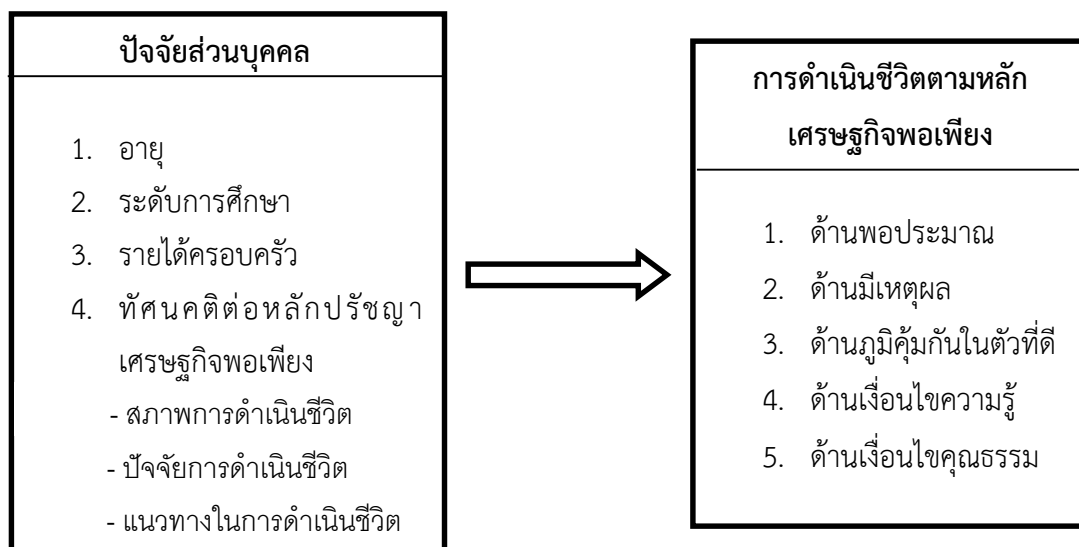
สรุปว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลให้การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครหาดใหญ่ ปัจจัยส่วนบุคคล คือ 1) อายุ 2) ระดับการศึกษา 3) รายได้ครอบครัว 4) สภาพการดำเนินชีวิต 5) ปัจจัยในการดำเนินชีวิต 6) ทศนคติในการดำเนินชีวิต มีผลต่อการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาที่แตกต่างกัน

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินชีวิตของบุคลากรครู ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล คือ (1) อายุ (2) ระดับการศึกษา (3) รายได้ครอบครัว (4) สภาพการดำเนินชีวิต (5) ปัจจัยในการดำเนินชีวิต (6) แนวทางในการดำเนินชีวิต และตัวแปรตามได้แก่หลักเศรษฐกิจพอเพียง ได้จำแนกเป็นรายชื่อซึ่งประกอบด้วย (1) ด้านพอประมาณ (2) ด้านมีเหตุผล (3) ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (4) ด้านเงื่อนไขความรู้ (5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม โดยพัฒนาจากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านดังที่กล่าวไปแล้วในงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงเกิดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variable)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของครูโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลครู โดยมีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ คือ ครูจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครหาดใหญ่จำนวน 6 แห่ง ได้แก่

เทศบาล 1 (แจ้งเสียงสามัคคี)	จำนวน 114 คน
เทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่)	จำนวน 75 คน
เทศบาล 3 (โศภนพิทยาคุณานุสรณ์)	จำนวน 64 คน
เทศบาล 4 (วัดคลองเรียน)	จำนวน 69 คน
เทศบาล 5 (วัดหาดใหญ่)	จำนวน 37 คน
เทศบาล 6 (อนุบาลในฝัน)	จำนวน 33 คน
ประชากรที่เป็นบุคลากรครู รวมจำนวนทั้งสิ้น 392 คน	

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

สำหรับขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) ผู้วิจัยใช้สูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน อังถึงใน อีรุฑฒิ เอกะกุล, 2543) ได้มีวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม 196 คน

ตาราง 2 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เทศบาล 1 (เอ็งเสียงสามัคคี)	114	57
เทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่)	75	36
เทศบาล 3 (โศภนพิทยาคูณานุสรณ์)	64	32
เทศบาล 4 (วัดคลองเรียน)	69	35
เทศบาล 5 (วัดหาดใหญ่)	37	19
เทศบาล 6 (อนุบาลในฝัน)	33	17
รวม	392	196

2. แบบแผนการวิจัย

การศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยขอความร่วมมือกับโรงเรียนทั้ง 6 แห่ง ในการติดต่อผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวโดยการแจกแบบสอบถามจำนวน 196 ชุด และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยศึกษาหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการนำมาปรับใช้กับบุคลากรครู จากเอกสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ บทความ สื่อต่างๆ อินเทอร์เน็ต โดยใช้คำค้นหลัก (Key Words) ว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และทำการออกแบบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีข้อย่อยให้เลือกตอบ และมีคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

3. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิง ปริมาณเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้คำตอบที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ผู้วิจัยกำหนดแบบสอบถามที่เป็นการใช้คำถามแบบปลายเปิดโดยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณดังที่กล่าวไปแล้วจำนวน 196 ชุด แบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เป็นแบบสอบถามปลายปิดมี 6 ข้อคำถาม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ครอบครัว ด้านทัศนคติ สภาพการดำเนินชีวิต ปัจจัยในการดำเนินชีวิต และแนวทางในการดำเนินชีวิต

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครหาดใหญ่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการ ดำเนินชีวิตของครู ในสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดย เป็นคำถามปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือมีดังนี้

1) ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยนำ แบบสอบถามส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตระกูลมุกตะดา ดร.หมายนีย์ ช.บุญพันธ์ และ รศ.พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์

2) ทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ทำการ ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรโรงเรียนเทศบาล 1 (ถนนนครนอก) เทศบาล นครสงขลาซึ่งถือเป็นกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง แต่มีลักษณะคล้ายคลึงกับที่ต้องการศึกษาจำนวน 30 คนจากนั้นหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ด้วยวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha) โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ SPSS PC Windows version 16 โดยที่คะแนนค่า ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละข้อต้องไม่ต่ำกว่า 0.70 และแบบสอบถามระดับการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักความมีเหตุผล มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 ด้านหลัก ความพอประมาณ เท่ากับ 0.77 ด้านหลักความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เท่ากับ 0.93 ด้านเงื่อนไขความรู้ เท่ากับ 0.93 และด้านเงื่อนไขคุณธรรม เท่ากับ 0.77 ส่วนประเด็นทัศนคติในการดำเนินชีวิตตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ สภาพการดำเนินชีวิตมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.66 ปัจจัยในการ ดำเนินชีวิต เท่ากับ 0.66 แนวทางในการดำเนินชีวิต เท่ากับ 0.77

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การการเก็บรวบรวมข้อมูลจำแนกวิธีการเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) จากวรรณกรรม หนังสือ บทความ สื่อต่างๆ อินเทอร์เน็ต เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการ อาทิ ประเทศไทยในทศวรรษ หน้า: วิสัยทัศน์ของ NIDA แนวคิด การพัฒนาเศรษฐกิจ หนังสือ การประกันคุณภาพการศึกษาของ กรมสามัญศึกษา ทฤษฎีว่าด้วยเศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้าน รวมทั้งหมด 49 ชิ้นงาน

2) การเก็บแบบสอบถามจากครูโรงเรียนทั้ง 6 แห่งในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่โดยแจก และเก็บด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการใช้แบบสอบถามในการประเมินนำมาสรุปผลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล Statistical Package for Social Science Statistical : SPSS Version16 โดยมีการวิเคราะห์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว ใช้สถิติในการแสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละ ส่วนประเด็นทัศนคติหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็น สภาพการดำเนินชีวิต ปัจจัยในการดำเนินชีวิต และแนวทางในการดำเนินชีวิต ใช้สถิติในการแสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละ และการใช้ช่วงคะแนนจากพิสัย (Intervals from the Range) จากการจัดกลุ่มประเด็นทัศนคติต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยแปลผลเป็น 3 ระดับ นำไปจัดช่วงคะแนนเป็น 3 ระดับดังนี้

ช่วงคะแนน	0 – 5	มีทัศนคติที่ไม่ดี
ช่วงคะแนน	6 – 10	มีทัศนคติปานกลาง
ช่วงคะแนน	11 – 15	มีทัศนคติที่ดี

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีเกณฑ์ค่าเฉลี่ยตามมาตรวัดของ (Likert Scale) 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 แปลความว่า การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 แปลความว่า การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 แปลความว่า การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 แปลความว่า การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 แปลความว่า การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีระดับ น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานโดยวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of

Variance) สำหรับตัวแปรอายุ และตัวแปรรายได้ของครอบครัว และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มที่มีความเป็นอิสระต่างกันโดยวิเคราะห์ Independent Sample T-Test ซึ่งจะแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับการศึกษา ตัวแปรสภาพการดำเนินชีวิต และตัวแปรทัศนคติในการดำเนินชีวิต ว่ามีความแตกต่างหรือไม่ ตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

- 1) ครูสังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีอายุต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน
- 2) ครูสังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน
- 3) ครูสังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน
- 4) ครูสังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มี สภาพการดำเนินชีวิตของ มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน
- 5) ครูสังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีปัจจัยในการดำเนินชีวิตต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน
- 6) ครูสังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีทัศนคติในการดำเนินชีวิตต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยใช้สถิติในการแสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม อันประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว สภาพการดำเนินชีวิต ปัจจัยในการดำเนินชีวิต และทัศนคติในการดำเนินชีวิต
2. ผู้วิจัยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับวิเคราะห์สภาพการดำเนินชีวิต ปัจจัยในการดำเนินชีวิต และทัศนคติในการดำเนินชีวิต และวิเคราะห์ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง อันประกอบด้วย หลักความมีเหตุผล ความพอประมาณ ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม
3. ผู้วิจัยใช้สถิติ One – Way ANOVA เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตัวแปร อายุ รายได้ของครอบครัว และตัวแปรตาม คือ หลักการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อทดสอบว่าเมื่อ อายุ รายได้ของครอบครัว แตกต่างกัน จะมีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันหรือไม่

4. ผู้วิจัยใช้สถิติ Independent Sample t – test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสองค่าระหว่างตัวแปรระดับการศึกษา ผู้ที่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยจากตัวแปรอิสระ ได้แก่ด้านทัศนคติ ประกอบด้วย สภาพการดำเนินชีวิต ปัจจัยในการดำเนินชีวิต และแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อทดสอบว่าค่าเฉลี่ยของประชากรทั้งสองกลุ่ม ในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันหรือไม่

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การศึกษาวินิจฉัยเรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู ในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยทำการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 196 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในการตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ ได้แก่ เพื่อศึกษาระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู ในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู ในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของครู

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยเป็นรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว
2. ผลการวิเคราะห์ทัศนคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยประเด็นคำถาม สภาพการดำเนินชีวิต ปัจจัยการดำเนินชีวิต และแนวทางในการดำเนินชีวิต
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D	หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	หมายถึง ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา F (F- distribution)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์ดังแสดงได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 3 ค่าความถี่ และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=196)	ร้อยละ
1. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	5	2.6
ตั้งแต่ 30 – 40 ปี	67	34.2
ตั้งแต่ 41 – 50 ปี	91	46.4
ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป	33	16.8
รวม	196	100
2. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	149	76
สูงกว่าปริญญาตรี	47	24
รวม	196	100
3. รายได้ของครอบครัว		
มีเงินพอใช้และเหลือเก็บ	67	34.2
มีเงินพอใช้แต่ไม่เหลือเก็บ	25	12.8
มีเงินพอใช้แต่ไม่พอนี้	26	13.3
มีเงินพอใช้และเป็นหนี้	78	39.8
รวม	196	100

จากตาราง 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุตั้งแต่ 41 – 50 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 รองลงมาคืออายุตั้งแต่ 30 – 40 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 ตามมาด้วยอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 และต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 76 รองลงมาคือสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 24

การวิเคราะห์ข้อมูลรายได้ของครอบครัวพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ของครอบครัวมีเงินพอใช้และเป็นหนี้ จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 รองลงมาคือมีเงินพอใช้และเหลือเก็บ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 ตามมาด้วยคือมีเงินพอใช้แต่ไม่เป็นหนี้ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และมีเงินพอใช้แต่ไม่เหลือเก็บ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8

สรุปว่าครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่มีอายุ ตั้งแต่ 41-50 ปี ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้ของครอบครัว มีเงินพอใช้ และเป็นหนี้

2. ผลการวิเคราะห์ ทศนคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย ประเด็นสภาพการดำเนินชีวิต ปัจจัยการดำเนินชีวิต และแนวทางในการดำเนินชีวิต

ตาราง 4 ตารางแสดงค่าความถี่และร้อยละของ ประเด็นสภาพการดำเนินชีวิต

รายการประเด็นคำถาม	ผลการตรวจสอบ	
	ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ	
	เห็นด้วย (จำนวนคน)	ไม่เห็นด้วย (จำนวนคน)
สภาพการดำเนินชีวิต		
1. การกู้ยืมเงินมาลงทุนประกอบอาชีพ หรือขยายกิจการ โดยสามารถใช้นี้คืนได้โดยไม่เกินกำลังของตน ถือเป็น การดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง	84.2 (165)	15.8 (81)
2. การประกอบอาชีพการงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นแนวทางหนึ่งของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	95.4 (187)	4.6 (9)
3. การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือการพึ่งพาตนเองเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น	41.3 (81)	58.7 (115)
4. การตรวจสุขภาพร่างกายเป็นประจำเมื่อครบตามกำหนด แม้จะเสียค่าใช้จ่ายถือเป็นเป็นเรื่องสมควร	88.8 (174)	11.2 (22)
5. การออมเงินสามารถรองรับภาวะฉุกเฉินได้	91.3 (179)	8.7 (17)

จากตารางที่ 4 สภาพการดำเนินชีวิต พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเห็นด้วยในเรื่องการประกอบอาชีพการงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นแนวทางหนึ่งของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 95.4 ไม่เห็นด้วยร้อยละ 4.6 รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเห็นด้วยกับการออมเงินสามารถรองรับภาวะฉุกเฉินได้ คิดเป็นร้อยละ 91.3 ไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 8.7 ตามมาด้วยเห็นด้วยว่า การตรวจสุขภาพร่างกายเป็นประจำเมื่อครบตามกำหนด แม้จะเสียค่าใช้จ่ายถือเป็นเรื่องสมควร คิดเป็นร้อยละ 88.8 ไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 11.2 เห็นด้วยว่าการกักเงินมาลงทุนประกอบอาชีพ หรือขยายกิจการ โดยสามารถใช้หนี้คืนได้โดยไม่เกินกำลังของตน ถือเป็น การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 84.2 ไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 15.8 และเห็นด้วยว่าการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือการพึ่งพาตนเองเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 41.3 ไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 58.7

จากประเด็นสภาพการดำเนินชีวิต แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเข้าใจต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหลายประเด็น ได้แก่ การกักเงินมาลงทุนโดยไม่เกินกำลังของตนเอง (หลักพอประมาณ) การประกอบอาชีพการงานด้วยความสุจริต (เงื่อนไขคุณธรรม) การตรวจสุขภาพร่างกายเป็นประจำ (หลักภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี) และการออมเงินรองรับภาวะฉุกเฉิน (หลักความมีเหตุผล) เนื่องจากร้อยละของผู้ที่เห็นด้วยในข้อคำถาม มากกว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วยแต่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในประเด็นของการพึ่งพาตนเอง (เงื่อนไขความรู้) เนื่องจากร้อยละของผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับข้อคำถาม มากกว่าผู้ที่เห็นด้วย

ตาราง 5 ตารางแสดงค่าความถี่และร้อยละของ ประเด็นปัจจัยในการดำเนินชีวิต

รายการประเด็นคำถาม	ผลการตรวจสอบ	
	ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ	
	เห็นด้วย (จำนวนคน)	ไม่เห็นด้วย (จำนวนคน)
ปัจจัยในการดำเนินชีวิต		
1. การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจะส่งเสริมให้มีการผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเท่านั้น แต่ไม่ส่งเสริมการผลิตเพื่อค้าขาย	36.2 (71)	63.8 (125)
2. การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชน จะทำให้เกิดการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	89.3 (175)	10.7 (21)
3. การบริโภคสินค้าตามกระแส เป็นการทำให้เศรษฐกิจในประเทศหมุนเวียน	54.1 (106)	45.9 (90)
4. เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นความพึงพอใจในสถานะความเป็นอยู่ของตนเอง	86.2 (169)	13.8 (27)
5. การทำอาหารรับประทานในครอบครัว ทำให้ลดค่าใช้จ่ายได้ดีกว่าการไปทานอาหารนอกบ้าน	90.8 (178)	9.2 (18)

จากตาราง 5 ปัจจัยในการดำเนินชีวิตพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการทำอาหารรับประทานในครอบครัว ทำให้ลดค่าใช้จ่ายได้ดีกว่าการไปทานอาหารนอกบ้าน คิดเป็นร้อยละ 90.8 ไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 9.2 รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชน จะทำให้เกิดการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 89.3 ไม่เห็นด้วยร้อยละ 10.7 เห็นด้วยว่าเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นความพึงพอใจในสถานะความเป็นอยู่ของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 86.2 ไม่เห็นด้วยร้อยละ 13.8 เห็นด้วยกับการบริโภคสินค้าตามกระแส เป็นการทำให้เศรษฐกิจในประเทศหมุนเวียน คิดเป็นร้อยละ 54.1 ไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 45.9 เห็นด้วยกับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจะส่งเสริมให้มีการผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเท่านั้น แต่ไม่ส่งเสริมการผลิตเพื่อค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 36.2 ไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 63.8

จากประเด็นปัจจัยการดำเนินชีวิต แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเข้าใจต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหลายประเด็น ได้แก่ การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจ

พอเพียงของคนในชุมชน จะทำให้เกิดการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน (หลักภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี) การบริโภคสินค้าตามกระแส เป็นการทำให้เศรษฐกิจในประเทศหมุนเวียน (หลักความพอประมาณ) เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นความพึงพอใจในสถานะความเป็นอยู่ของตนเอง (เงื่อนไขคุณธรรม) การทำอาหารรับประทานในครอบครัว ทำให้ลดค่าใช้จ่ายได้ (หลักความมีเหตุผล) เนื่องจากร้อยละของผู้ที่เห็นด้วยในข้อคำถาม มากกว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วย แต่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในประเด็น ส่งเสริมให้มีการผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือน แต่ไม่ส่งเสริมการผลิตเพื่อค้าขาย (เงื่อนไขความรู้) เนื่องจากร้อยละของผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับข้อคำถาม มากกว่าผู้ที่เห็นด้วย

ตาราง 6 ค่าความถี่และร้อยละของประเด็นของแนวทางในการดำเนินชีวิต

รายการประเด็นคำถาม	ผลการตรวจสอบ	
	ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ	
	เห็นด้วย (จำนวนคน)	ไม่เห็นด้วย (จำนวนคน)
แนวทางในการดำเนินชีวิต		
1. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการสร้างรากฐานของประเทศเฉพาะด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก	50 (98)	50 (98)
2. รัฐเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการจัดกิจกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนประชาชนเป็นผู้กระทำตามนโยบายเท่านั้น	35.2 (69)	64.8 (127)
3. การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน หรือพัฒนาอย่างมั่นคงและยาวนาน	86.7 (170)	13.3 (26)
4. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตสำหรับเกษตรกรเท่านั้น ไม่เหมาะสมสำหรับนักธุรกิจ หรือผู้ประกอบการอาชีพอื่นๆ	30.1 (59)	69.9 (137)
5. การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้ได้กับทุกอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย และทุกศาสนา	93.9 (184)	6.1 (12)

จากตาราง 6 แนวทางในการดำเนินชีวิตพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้ได้กับทุกอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย และ

ทุกศาสนา คิดเป็นร้อยละ 93.9 ไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 6.1 เห็นด้วยว่าการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกับหลักการพัฒนายั่งยืน หรือพัฒนาย่างมั่นคงและยาวนาน คิดเป็นร้อยละ 86.7 ไม่เห็นด้วยร้อยละ 13.3 เห็นด้วยว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการสร้างรากฐานของประเทศเฉพาะด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 50 ไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 50 รัฐเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการจัดกิจกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงส่วนประชาชนเป็นผู้กระทำตามนโยบายเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 35.2 ไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 64.8 และเห็นด้วยว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตสำหรับเกษตรกรเท่านั้นไม่เหมาะสำหรับนักธุรกิจหรือผู้ประกอบการอาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 30.1 ไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 69.9

จากประเด็นแนวทางในการดำเนินชีวิต แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเข้าใจต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในประเด็น การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกับหลักการพัฒนา (หลักความพอประมาณ) และสามารถนำไปใช้ได้กับทุกอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย และทุกศาสนา (หลักความมีเหตุผล) เนื่องจาก ร้อยละของผู้ที่เห็นด้วยกับข้อความมากกว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วย แต่กลุ่มตัวอย่างที่ยังขาดความเข้าใจในประเด็นรัฐเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการจัดกิจกรรม ส่วนประชาชนเป็นผู้กระทำตามนโยบายเท่านั้น (เงื่อนไขคุณธรรม) และแนวทางการดำเนินชีวิตสำหรับเกษตรกรเท่านั้น ไม่เหมาะสมสำหรับนักธุรกิจ หรือผู้ประกอบการอาชีพอื่น (หลักภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี) เนื่องจากมีร้อยละของผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับข้อความมากกว่าผู้เห็นด้วย อย่างไรก็ตามผู้ที่มีความเข้าใจและไม่เข้าใจประเด็น ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการสร้างรากฐานของประเทศเฉพาะด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก (เงื่อนไขความรู้) เนื่องจากจำนวนร้อยละของผู้เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยมีจำนวนเท่ากัน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัด สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
หลักความมีเหตุผล	4.13	.47	มาก	2
หลักความพอประมาณ	4.02	.61	มาก	4
หลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี	4.06	.54	มาก	3
เงื่อนไขความรู้	3.99	.51	มาก	5
เงื่อนไขคุณธรรม	4.25	.47	มากที่สุด	1
รวมทุกประเด็น	4.09	.42	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อเรียงลำดับระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เงื่อนไขคุณธรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมาคือ หลักความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.13$) ตามมาคือ หลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.06$) หลักความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.02$) และเงื่อนไขความรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.99$) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักความมีเหตุผล

หลักความมีเหตุผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ท่านยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจและการกระทำทั้งผลดีและผลเสีย และสามารถอธิบายเหตุผลของการกระทำนั้นได้	4.07	.731	มาก	4
2. ท่านรักษาสติธิประโยชน์ของตนเองโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น	4.49	.628	มากที่สุด	1
3. ท่านเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ในการดำเนินชีวิตที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรทางธรรมชาติ	4.13	.773	มาก	2
4. ท่านหลีกเลี่ยงการบริโภคที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพ	3.84	.806	มาก	5
5. ท่านรับฟังการวิพากษ์วิจารณ์และการประเมินอย่างมีเหตุผล	4.12	.637	มาก	3
รวม	4.13	.471	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักความมีเหตุผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ได้แก่ การรักษาสติประโยชน์ของตนเองโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เท่ากับ ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมาได้แก่ การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ในการดำเนินชีวิตที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรทางธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.13$) ตามมาด้วย การรับฟังการวิพากษ์วิจารณ์และการประเมินอย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.12$) ท่านยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจและการกระทำทั้งผลดีและผลเสีย และสามารถอธิบายเหตุผลของการกระทำนั้นได้ ($\bar{X} = 4.07$) และการหลีกเลี่ยงการบริโภคที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพ ($\bar{X} = 3.84$) ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักความพอประมาณ

หลักความพอประมาณ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับระบบบริหาร ระเบียบกฎหมายการศึกษา เพื่อนำมา วางแผนการดำเนินชีวิตให้อยู่ในความ ไม่ฟุ้งเฟ้อ	4.01	.765	มาก	4
2. ท่านทำบัญชีรายรับ-จ่าย เพื่อลด รายจ่ายในครัวเรือน	3.48	1.20	มาก	5
3. ท่านใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ใช้ อย่างพอดีไม่มากเกินไป และให้ เกิดประโยชน์สูงสุด	4.14	.804	มาก	2
4. ท่านดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับ ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น รับประทาน อาหารหรือผลไม้ตามฤดูกาลที่มีใน ท้องถิ่น	4.44	.567	มากที่สุด	1
5. ท่านลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและไม่ใช้ ชีวิตตามกระแสวัตถุนิยม	4.05	.659	มาก	3
รวม	4.02	.615	มาก	

จากตาราง 9 ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักความพอประมาณ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นคือ การดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติ เช่น รับประทานอาหารหรือผลไม้ตามฤดูกาลที่มีในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมาคือ การใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ใช้อย่างพอดีไม่มากเกินไป และให้เกิดประโยชน์สูงสุด เท่ากับ ($\bar{X} = 4.14$) ตามมาด้วย การมีความรู้เกี่ยวกับระบบบริหาร ระเบียบกฎหมายการศึกษา เพื่อนำมาวางแผนการดำเนินชีวิตให้อยู่ในความไม่ฟุ้งเฟ้อ ($\bar{X} = 4.01$) และการทำบัญชีรายรับ-จ่าย เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือนเท่ากับ ($\bar{X} = 3.48$) ตามลำดับ

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี

หลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ท่านพร้อมรับมือกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม	4.22	.695	มากที่สุด	2
2. ท่านหมั่นศึกษาหาความรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต วิทยุ หนังสือพิมพ์ อยู่เสมอ	4.26	.769	มากที่สุด	1
3. ท่านศึกษาหรือเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้อยู่เสมอ	3.99	.664	มาก	4
4. ท่านรู้จักการทำการเกษตรแบบผสมผสาน และนำไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวันของท่าน	3.84	.804	มาก	5
5. ท่านส่งเสริมให้สมาชิกในครัวเรือน ใฝ่หาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	4.02	.716	มาก	3
รวม	4.06	.546	มาก	

จากตาราง 10 ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น การหมั่นศึกษาหาความรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต วิทยุ หนังสือพิมพ์ อยู่เสมอ เท่ากับ ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมาคือ การพร้อมรับมือกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.22$) ตามมาด้วยการส่งเสริมให้สมาชิกในครัวเรือนใฝ่หาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.02$) การศึกษาหรือเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้อยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.99$) และการรู้จักการทำการเกษตรแบบผสมผสานและนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของท่าน ($\bar{X} = 3.84$) ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขความรู้

เงื่อนไขความรู้	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ท่านสามารถนำความรู้และหลักวิชาการต่างๆ มาบูรณาการให้เกิดความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน	3.82	.697	มาก	5
2. ท่านสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ จากการศึกษาหาความรู้	3.89	.662	มาก	4
3. ท่านสามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาให้แก่คนในครอบครัวและบุคคลอื่นได้	3.96	.693	มาก	3
4. ท่านรู้จักตั้งคำถามอย่างมีเหตุผลและสนใจใฝ่เรียนรู้	4.20	.691	มาก	1
5. ท่านประเมินสถานการณ์ปัจจุบันและวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ล่วงหน้าเสมอ	4.12	.734	มาก	2
รวม	3.99	.510	มาก	

จากตาราง 11 ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านเงื่อนไขความรู้พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น การรู้จักตั้งคำถามอย่างมีเหตุผลและสนใจใฝ่เรียนรู้ เท่ากับ ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือการประเมินสถานการณ์ปัจจุบันและวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ล่วงหน้าเสมอ เท่ากับ ($\bar{X} = 4.12$) ตามมาด้วยความสามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาให้แก่คนในครอบครัวและบุคคลอื่นได้ ($\bar{X} = 3.96$) ความสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ จากการศึกษาหาความรู้ ($\bar{X} = 3.89$) และความสามารถนำความรู้และหลักวิชาการต่าง ๆ มาบูรณาการให้เกิดความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ($\bar{X} = 3.82$) ตามลำดับ

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขคุณธรรม

เงื่อนไขคุณธรรม	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ท่านมีแนวทางในการดำเนินชีวิตโดยมีความอดทน ความเพียร สติปัญญา และความรอบคอบ	4.07	.704	มาก	3
2. ท่านรักษาศีล 5 ได้เป็นอย่างดี โดยการหลีกเลี่ยงอบายมุข	4.00	.756	มาก	4
3. ท่านปลูกจิตสำนึกแก่สมาชิกในครอบครัวให้รู้จักรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า	4.33	.617	มาก	1
4. ท่านทำบุญหรือบริจาคทรัพย์เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นตามความเหมาะสมในโอกาสต่าง ๆ	3.87	.640	มาก	6
5. ท่านดำรงชีวิตอยู่ในความไม่ประมาท สามารถคาดการณ์และพร้อมรับมือกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	3.93	.730	มาก	5
6. ท่านปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต ซื่อสัตย์และมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	4.14	.663	มาก	2
รวม	4.25	.479	มาก	

จากตาราง 12 ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขคุณธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น การปลูกจิตสำนึกแก่สมาชิกในครอบครัวให้รู้จักรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมาคือการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต ซื่อสัตย์และมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.14$) ตามมาด้วย การมีแนวทางในการดำเนินชีวิตโดยมีความอดทน ความเพียร สติปัญญา และความรอบคอบ ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมาคือ การรักษาศีล 5 ได้เป็นอย่างดี โดยการหลีกเลี่ยงอบายมุข เท่ากับ ($\bar{X} = 4.00$) ตามมาด้วย การดำรงชีวิตอยู่ในความไม่ประมาท สามารถคาดการณ์และพร้อมรับมือกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ($\bar{X} = 3.93$) และการทำบุญหรือบริจาคทรัพย์เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นตามความเหมาะสมในโอกาสต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.87$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน ประกอบด้วยผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าสถิติของการดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม และรายด้านจำแนกตามระดับอายุ

	ต่ำกว่า 30 ปี (n = 5)		30 – 40 ปี (n = 67)		41 – 50 ปี (n = 91)		51 ปีขึ้นไป (n = 33)		t	p - Value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
โดยรวม	3.88	.544	4.11	.361	4.07	.455	4.13	.442	.595	.619
หลักความมีเหตุผล	3.88	.540	4.14	.349	4.13	.491	4.13	.613	.481	.696
หลักความพอประมาณ	3.92	.831	4.04	.538	3.98	.651	4.09	.648	.298	.827
หลักมีภูมิคุ้มกันที่ดี	3.76	.669	4.10	.484	4.01	.577	4.17	.551	1.387	.248
เงื่อนไขความรู้	3.76	.698	4.04	.455	3.96	.536	4.02	.521	.688	.560
เงื่อนไขคุณธรรม	4.10	.302	4.24	.489	4.28	.467	4.23	.521	.317	.813

จากตาราง 13 เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้าน ของครูในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีอายุแตกต่างกันคือ อายุต่ำกว่า 30 ปี อายุตั้งแต่ 30 – 40 ปี อายุ 41 – 50 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป พบว่า ในภาพรวม กลุ่มที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุอื่น ส่วนกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เฉลี่ยต่ำกว่าช่วงอายุอื่น อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างนี้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ความแตกต่างของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงหลักความมีเหตุผล พบว่ากลุ่ม ที่มีอายุตั้งแต่ 30 - 40 ปี มีการดำเนินชีวิตตามหลักความมีเหตุผลเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุอื่น ส่วนกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีการใช้หลักความมีเหตุผล ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เฉลี่ยต่ำกว่าช่วงอายุอื่น

การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง หลักความพอประมาณพบว่า กลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป มีการดำเนินชีวิตตามหลักความพอประมาณเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุอื่น ส่วนกลุ่มผู้มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีการใช้หลักความพอประมาณ ต่ำกว่าช่วงอายุอื่น

การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง หลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า กลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป มีการดำเนินชีวิตตามหลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดีเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุอื่น ส่วนกลุ่มผู้มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีการใช้หลักภูมิคุ้มกันที่ดีต่ำกว่าช่วงอายุอื่น

การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขความรู้ พบว่า กลุ่มผู้มีอายุตั้งแต่ 30 – 40 ปี มีการดำเนินชีวิตตามหลักเงื่อนไขความรู้เฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุอื่นสูงสุด ส่วนกลุ่มผู้มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีการใช้หลักด้านเงื่อนไขความรู้ ต่ำกว่าช่วงอายุอื่น

การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขคุณธรรม พบว่า กลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 41 – 50 ปี มีการใช้ชีวิตตามหลักเงื่อนไขคุณธรรมเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุอื่น ส่วนกลุ่มผู้มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีการใช้หลักเงื่อนไขคุณธรรมต่ำกว่าช่วงอายุอื่น

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าสถิติของการดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม และรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	P - Value
	(n = 149)		(n = 47)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
โดยรวม	4.07	.432	4.16	.393	1.756	.187
หลักความมีเหตุผล	4.08	.501	4.25	.333	4.710	0.31
หลักความพอประมาณ	4.01	.649	4.04	.498	.059	.808
หลักมีภูมิคุ้มกันที่ดี	4.05	.556	4.11	.515	.487	.486
เงื่อนไขความรู้	3.97	.519	4.08	.475	1.813	.180
เงื่อนไขคุณธรรม	4.23	.466	4.32	.514	1.437	.232

การวิเคราะห์ความแตกต่างของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มที่มีการศึกษต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า ในภาพรวมกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเฉลี่ยสูงกว่า ส่วนด้านหลักความมีเหตุผลพบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีการดำเนินชีวิตตามหลักความมีเหตุผลสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าสถิติของการดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้านจำแนกตามรายได้ของครอบครัว

	มีเงินพอใช้ และเหลือเก็บ (n = 67)		มีเงินพอใช้ แต่ไม่ เหลือเก็บ (n = 25)		มีเงินพอใช้ แต่ไม่ เป็นหนี้ (n = 26)		มีเงินพอใช้ และเป็นหนี้ (n = 78)		t	P - Value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
โดยรวม	4.09	.464	4.01	.504	4.08	.389	4.12	.372	.441	.724
หลักความมีเหตุผล	4.05	.498	4.10	.483	4.20	.368	4.17	.474	.986	.400
หลักความพอประมาณ	4.06	.631	3.91	.739	4.04	.519	4.01	.594	.410	.746
หลักมีภูมิคุ้มกันที่ดี	4.05	.613	3.99	.570	4.03	.567	4.10	.473	.340	.797
เงื่อนไขความรู้	4.05	.547	3.90	.586	3.87	.490	4.02	.453	1.075	.361
เงื่อนไขคุณธรรม	4.23	.512	4.16	.507	4.24	.514	4.30	.428	.702	.552

การวิเคราะห์ความแตกต่างของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ประเด็นย่อย 4 ด้าน ตามกลุ่มระดับรายได้ของครอบครัว ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม พบว่า กลุ่มที่มีเงินพอใช้และเป็นหนี้มีระดับการใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสูงสุด รองลงมาคือกลุ่มที่มีเงินพอใช้และเหลือเก็บ ในขณะที่กลุ่มที่มีเงินพอใช้แต่ไม่เหลือเก็บมีการใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงต่ำกว่ากลุ่มอื่น อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ตามหลักความมีเหตุผล พบว่า กลุ่มที่มีเงินพอใช้แต่ไม่เป็นหนี้มีการใช้หลักความมีเหตุผลสูงกว่ากลุ่มอื่น ในขณะที่กลุ่มที่มีเงินพอใช้และเหลือเก็บมีการใช้หลักความมีเหตุผลต่ำกว่ากลุ่มอื่น

การวิเคราะห์ตามหลักความพอประมาณ พบว่า กลุ่มที่มีเงินพอใช้และเหลือเก็บมีการใช้หลักความพอประมาณสูงสุด ส่วนกลุ่มที่มีเงินพอใช้แต่ไม่เหลือเก็บมีการใช้ชีวิตตามหลักความพอประมาณต่ำกว่ากลุ่มอื่น

การวิเคราะห์หลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า กลุ่มที่มีเงินพอใช้และเป็นหนี้ มีการใช้หลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดีสูงสุด ส่วนกลุ่มที่มีเงินพอใช้แต่ไม่เหลือเก็บมีการใช้ชีวิตตามหลักมีภูมิคุ้มกันที่ดีต่ำกว่ากลุ่มอื่น

การวิเคราะห์เงื่อนไขความรู้ พบว่า กลุ่มที่มีเงินพอใช้และเหลือเก็บมีการใช้ชีวิตตามเงื่อนไขความรู้สูงสุด ส่วนกลุ่มที่มีเงินพอใช้แต่ไม่เป็นหนี้มีการใช้ เงื่อนไขความรู้ต่ำกว่ากลุ่มอื่น

การวิเคราะห์เงื่อนไขคุณธรรม พบว่า ผู้ที่มีการใช้ชีวิตตามหลักเงื่อนไขคุณธรรมสูงสุดคือกลุ่มที่มีเงินพอใช้และเป็นส่วนกลุ่มที่มีเงินพอใช้แต่ไม่เหลือเก็บ มีการใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงต่ำกว่ากลุ่มอื่น

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าสถิติของการดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามทัศนคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

	ทัศนคติปานกลาง		ทัศนคติที่ดี		t	P - Value
	(n = 115)		(n = 81)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
โดยรวม	4.07	.407	4.11	.488	-.615	.546
หลักความมีเหตุผล	4.12	.351	4.14	.605	-.252	.802
หลักความพอประมาณ	4.02	.644	4.02	.574	-0.23	.981
หลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี	4.02	.530	4.11	.567	-1.123	.263
เงื่อนไขความรู้	3.96	.481	4.04	.547	-1.186	.237
เงื่อนไขคุณธรรม	4.25	.446	4.25	.525	.091	.928

การวิเคราะห์ความแตกต่างของการดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง ของกลุ่มที่มีทัศนคติปานกลาง และกลุ่มที่มีทัศนคติที่ดี พบว่า กลุ่มที่มีทัศนคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ดี มีระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีทัศนคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงปานกลาง อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตาราง 17 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานการวิจัยที่ 1.1 อายุต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้านต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัย เหตุเพราะ จากการวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่มีค่า P-Value มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
สมมติฐานการวิจัยที่ 1.2 ระดับการศึกษาต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้านต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัย เหตุเพราะ จากการวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่มีค่า P-Value มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
สมมติฐานการวิจัยที่ 1.3 รายได้ของครอบครัวต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้านต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัย เหตุเพราะ จากการวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่มีค่า P-Value มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
สมมติฐานการวิจัยที่ 1.4 สภาพการดำเนินชีวิตต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัย เหตุเพราะ ทุกประเด็นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
สมมติฐานการวิจัยที่ 1.5 ครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีปัจจัยในการดำเนินชีวิตต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัย เหตุเพราะ ทุกประเด็นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
สมมติฐานการวิจัยที่ 1.6 ครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีทัศนคติในการดำเนินชีวิตต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัย เหตุเพราะ ทุกประเด็นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู และ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของครู ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ครอบครัว ทักษะคิดต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม วัดระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามองค์ประกอบของแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครหาดใหญ่จำนวน 6 โรงเรียนรวม 196 คน โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่มีความเป็นอิสระต่อกัน

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีอายุตั้งแต่ 41 – 50 ปี รองลงมาคืออายุตั้งแต่ 30 – 40 ปี ตามมาด้วย อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ตามลำดับ

ระดับการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี รองลงมาคือสูงกว่าปริญญาตรีตามลำดับ

รายได้ของครอบครัวพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ของครอบครัวมีเงินพอใช้ และเป็นหนี้ รองลงมาคือมีเงินพอใช้และเหลือเก็บตามมาด้วย มีเงินพอใช้แต่ไม่เป็นหนี้ และมีเงินพอใช้และไม่เหลือตามลำดับ

ในส่วนองคค์คนคตต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นย่อย ดังนี้

สภาพการดำเนินชีวิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในเรื่องการประกอบอาชีพการงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นแนวทางหนึ่งของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมา กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับการออมเงินสามารถรองรับภาวะฉุกเฉินได้ ตามมาด้วยเห็นด้วยกับการตรวจสุขภาพร่างกายเป็นประจำเมื่อครบตามกำหนด แม้จะเสียค่าใช้จ่ายถือเป็นเรื่องสมควร การกู้ยืมเงินมาลงทุนประกอบอาชีพ หรือขยายกิจการ โดยสามารถใช้หนี้คืนได้โดยไม่เกินกำลังของตน ถือเป็นกรดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง และ การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือการพึ่งพาตนเองเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่นเป็นสิ่งที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างยังขาดความเข้าใจในประเด็นการพึ่งพาตนเอง

ปัจจัยในการดำเนินชีวิตพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับ การทำอาหารรับประทานในครอบครัว ทำให้ลดค่าใช้จ่ายได้ดีกว่าการไปทานอาหารนอกบ้าน รองลงมาเห็นด้วยกับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชน จะทำให้เกิดการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ตามมาด้วยเห็นด้วยกับเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นความพึงพอใจในสถานะความเป็นอยู่ของตนเอง การบริโภคสินค้าตามกระแส เป็นการทำให้เศรษฐกิจในประเทศหมุนเวียน ตามมาด้วยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่เห็นด้วยกับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจะส่งเสริมให้มีการผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเท่านั้น แต่ไม่ส่งเสริมการผลิตเพื่อค้าขาย

แนวทางในการดำเนินชีวิตพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้ได้กับทุกอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย และทุกศาสนา รองลงมา การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน หรือพัฒนาอย่างมั่นคงและยาวนาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วย รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการสร้างรากฐานของประเทศเฉพาะด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก และประเด็นรัฐเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการจัดกิจกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนประชาชนเป็นผู้กระทำตามนโยบายเท่านั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยส่วนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการสร้างรากฐานของประเทศเฉพาะด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก เป็นสิ่งที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในประเด็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

2. ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เงื่อนไขคุณธรรม รองลงมาคือ หลักความมีเหตุผล รองลงมาคือหลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี ตามมาด้วยหลักความพอประมาณ และเงื่อนไขความรู้ตามลำดับ

ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักความมีเหตุผล โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ท่านรักษาสีทธิประโยชน์ของตนเองโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น รองลงมาได้แก่ท่านเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ในการดำเนินชีวิตที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรทางธรรมชาติ และรับฟังการวิพากษ์วิจารณ์และการประเมินอย่างมีเหตุผล ตามมาด้วยท่านยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจและการกระทำทั้งผลดีและผลเสีย และสามารถอธิบายเหตุผลของการกระทำนั้นได้ และด้านที่มีค่าน้อยที่สุดคือท่านหลีกเลี่ยงการบริโภคที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพตามลำดับ

ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักความพอประมาณ พบว่าโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือท่านดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติ เช่น รับประทานอาหารหรือผลไม้ตามฤดูกาลที่มีในท้องถิ่น รองลงมาคือ ท่านใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ใช้อย่างพอดีไม่มากเกินไป และให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีความรู้เกี่ยวกับระบบบริหาร ระเบียบกฎหมายการศึกษา เพื่อนำมาวางแผนการดำเนินชีวิตให้อยู่ในความไม่ฟุ้งเฟ้อและด้านที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ท่านทำบัญชีรายรับ-จ่ายเพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือนตามลำดับ

ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่าโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือหมั่นศึกษาหาความรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต วิทยุ หนังสือพิมพ์ อยู่เสมอ รองลงมาคือ ท่านพร้อมรับมือกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม การส่งเสริมให้สมาชิกในครัวเรือนเฝ้าหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ตามมาด้วย ท่านศึกษาหรือเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้อยู่เสมอ และด้านที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ท่านรู้จักการทำการเกษตรแบบผสมผสานและนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของท่านตามลำดับ

ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านเงื่อนไขความรู้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ รู้จักตั้งคำถาม

อย่างมีเหตุผลและสนใจใฝ่เรียนรู้ รองลงมาคือ ท่านประเมินสถานการณ์ปัจจุบันและวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ล่วงหน้าเสมอ และสามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาให้แก่คนในครอบครัวและบุคคลอื่นได้ ตามมาด้วย ท่านสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ จากการศึกษาหาความรู้และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สามารถนำความรู้และหลักวิชาการต่าง ๆ มาบูรณาการให้เกิดความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ตามลำดับ

ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านเงื่อนไขคุณธรรม พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ปลูกจิตสำนึกแก่สมาชิกในครอบครัวให้รู้จักรักษาสິงแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า รองลงมาคือ มีแนวทางในการดำเนินชีวิตโดยมีความอดทน ความเพียร สติปัญญา และความรอบคอบ และสามารถรักษาศีล 5 ได้เป็นอย่างดี โดยการหลีกเลี่ยงอบายมุข ตามมาด้วยการดำรงชีวิตอยู่ในความไม่ประมาท สามารถคาดการณ์และพร้อมรับมือกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือทำบุญหรือบริจาคทรัพย์เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นตามความเหมาะสมในโอกาสต่าง ๆ ตามลำดับ

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้าน ของครูในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

อายุแตกต่างกัน การวิเคราะห์ความแตกต่างของอายุในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งประเด็นย่อยออกเป็น 4 ด้าน ตามกลุ่มอายุ ซึ่งจำแนกเป็น 4 กลุ่ม พบว่า กลุ่มที่มีอายุ ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป มีระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเฉลี่ยสูงกว่า รองลงมา กลุ่มที่มีอายุ ตั้งแต่ 30 – 40 ปี ในขณะที่กลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเฉลี่ยต่ำกว่า อย่างไรก็ตามความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ระดับการศึกษาแตกต่างกันคือ พบว่า การวิเคราะห์ความแตกต่างของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเฉลี่ยสูงกว่า ในด้านหลักความพอประมาณ ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม แต่อย่างไรก็ตามทั้ง 4 ด้านนี้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาตามหลักความมีเหตุผล พบว่า ผู้ที่มีระดับ

การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีการดำเนินชีวิตตามหลักความมีเหตุผลเฉลี่ยสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รายได้แตกต่างกัน จากผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ประเด็นย่อย 4 ด้าน ตามกลุ่มระดับรายได้ของครอบครัว ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม พบว่า กลุ่มที่มีเงินพอใช้และเป็นหนี้มีระดับการใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเฉลี่ยสูงกว่า รองลงมาคือกลุ่มที่มีเงินพอใช้และเหลือเก็บ ในขณะที่กลุ่มที่มีเงินพอใช้แต่ไม่เหลือเก็บมีการใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเฉลี่ยต่ำกว่า อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ตามหลักความมีเหตุผล พบว่า กลุ่มที่มีเงินพอใช้แต่ไม่เป็นที่มีการใช้หลักความมีเหตุผลเฉลี่ยสูงกว่า ในขณะที่กลุ่มที่มีเงินพอใช้และเหลือเก็บมีการใช้หลักความมีเหตุผลเฉลี่ยต่ำกว่า

การวิเคราะห์ตามหลักความพอประมาณ พบว่า กลุ่มที่มีเงินพอใช้และเหลือเก็บมีการใช้หลักความพอประมาณเฉลี่ยสูงกว่า ในขณะที่กลุ่มที่มีเงินพอใช้แต่ไม่เหลือเก็บมีการใช้ชีวิตตามหลักความพอประมาณเฉลี่ยต่ำกว่า

การวิเคราะห์หลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า กลุ่มที่มีเงินพอใช้และเป็นหนี้ มีการใช้หลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดีเฉลี่ยสูงกว่า ในขณะที่กลุ่มที่มีเงินพอใช้แต่ไม่เหลือเก็บมีการใช้ชีวิตตามหลักมีภูมิคุ้มกันที่ดีเฉลี่ยต่ำกว่า

การวิเคราะห์เงื่อนไขความรู้ พบว่า กลุ่มที่มีเงินพอใช้และเหลือเก็บมีการใช้ชีวิตตามเงื่อนไขความรู้เฉลี่ยสูงกว่า ในขณะที่ กลุ่มที่มีเงินพอใช้แต่ไม่เป็นที่มีการใช้เงื่อนไขความรู้เฉลี่ยต่ำกว่า

จากการวิเคราะห์เงื่อนไขคุณธรรม พบว่า ผู้ที่มีการใช้ชีวิตตามหลักเงื่อนไขคุณธรรมสูงสุดคือกลุ่มที่มีเงินพอใช้และเป็นหนี้ ในขณะที่กลุ่มที่มีเงินพอใช้แต่ไม่เหลือเก็บ มีการใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเฉลี่ยต่ำกว่า

การวิเคราะห์ความแตกต่างของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ของกลุ่มที่มีทัศนคติปานกลาง และกลุ่มที่มีทัศนคติที่ดี พบว่า ในภาพรวม ประกอบด้วยหลักความมีเหตุผล หลักความพอประมาณ หลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม พบว่ากลุ่มที่มีทัศนคติที่ดี มีระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่า กลุ่มที่มีทัศนคติปานกลาง อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การศึกษาวินิจฉัยเรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สามารถอธิบายพอได้ดังนี้

สภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในเรื่องการประกอบอาชีพการงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นแนวทางหนึ่งของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพงษ์ ทองภักดี และณดา จันทร์สม (ม.ป.ป.) ศึกษาเรื่อง คุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผลการสำรวจพบว่า ประชาชนคนไทยให้ความสำคัญกับ หลักคุณธรรมซื่อสัตย์ สุจริตมากเป็นอันดับหนึ่ง เพื่อสร้างความสงบสุขให้แก่สังคมไทย และนำพาชีวิตสู่ความสมดุล และยั่งยืน การประกอบสัมมาชีพเลี้ยงตนเองอย่างถูกต้องนั้น ไม่ได้หมายความว่าไม่ให้อดอยากจนเบียดเบียนตนเอง หรือไม่เกิดความโลภจนเอาเปรียบผู้อื่น แต่มีความพอเพียงที่จะคิดเผื่อแผ่แบ่งปันไปยังคนอื่น ๆ ในชุมชนหรือองค์กรและสังคมจนสามารถทำให้ตนเป็นประโยชน์กับผู้อื่นได้

ทัศนคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ปัจจัยในการดำเนินชีวิตพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับ การทำอาหารรับประทานในครอบครัว ทำให้ลดค่าใช้จ่ายได้ดีกว่าการไปทานอาหารนอกบ้าน ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาวดี หันสันเทียะ (2559) เรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนบ้านม่วงเจริญ ตำบลสระทอง อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ จากการศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประชาชนบ้านม่วงเจริญ ตำบลสระม่วง อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประหยัดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

แนวทางในการดำเนินชีวิต พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้ได้กับทุกอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย และทุกศาสนา

ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ด้านความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม ในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากไปจนถึงมากที่สุดทั้งสิ้น แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิพย์ ถ้ำทอง (2556) เรื่อง การใช้แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการหนี้สินของข้าราชการครูประถมศึกษา ในอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง จากการสำรวจ พบว่า ข้าราชการครูประถมศึกษาในพื้นที่อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ได้ใช้แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการหนี้สิน ด้านคุณธรรมอยู่ในระดับมาก เหตุเพราะเงื่อนไขคุณธรรม เป็นองค์ประกอบหนึ่งทางด้านด้านจิตใจ และการกระทำ หากมีความตระหนักในคุณธรรม ละอายในการทำ ความชั่ว

การตั้งมั่นในความดีมีความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตก็จะสามารถรับมือและจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้

นอกจากนี้ เงื่อนไขที่อยู่ในระดับมากมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนักวิชาการท่านอื่น ๆ อย่าง บุญเรือง ลาแสง (2554) ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการครูในศูนย์อำนวยการเครือข่ายภูผายล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 จากการศึกษาพบว่า ข้าราชการครูในศูนย์อำนวยการเครือข่ายภูผายล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 มีการปฏิบัติในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการปฏิบัติโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานจำแนกออกเป็นประเด็นปัจจัยส่วนบุคคล ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 1 อภิปรายได้ว่า พนักงานครูเทศบาลที่มีอายุต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่างกัน เมื่อจำแนกครู ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี อายุตั้งแต่ 30 – 40 ปี อายุตั้งแต่ 41 – 50 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป พบว่า หลักการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมมีค่า P – Value เท่ากับ .619 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีค่า P – Value มากกว่าระดับนัยสำคัญ .05 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย จากค่าเฉลี่ยโดยรวมของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพนักงานครูเทศบาลที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีค่าเฉลี่ย 3.88 พนักงานครูเทศบาลที่มีอายุ 30 – 40 ปี มีค่าเฉลี่ย 4.11 พนักงานครูเทศบาลที่มีอายุ 41 – 50 ปี มีค่าเฉลี่ย 4.07 และพนักงานครูเทศบาลที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ย 4.13 จึงสามารถอภิปรายได้ว่าพนักงานครูที่มีระดับอายุ ต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30 – 40 ปี อายุ 41 – 50 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากทั้งสิ้น และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .619 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญ ที่ .05 จึงสรุปได้ว่าอายุต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่างกัน มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ชัยศักดิ์ เสนานุช (2552) ที่ศึกษาเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ศึกษากรณี หมู่บ้าน ต้นกระโดน ตำบลวังมะนาว อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ที่พบว่า คนในชุมชนที่มีอายุแตกต่างกันมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน และมีความสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ อัจฉรา ราชแก้ว (2550) ศึกษาวิจัย เรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง จังหวัดปทุมธานี ที่ศึกษาพบว่า อายุเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 2 สามารถอภิปรายได้ว่า พนักงานครูเทศบาลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้าน

ต่างกัน เมื่อจำแนกครู ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า หลักการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมมีค่า P – Value เท่ากับ .187 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีค่า P – Value มากกว่าระดับนัยสำคัญ .05 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย จากค่าเฉลี่ยโดยรวมของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพนักงานครูเทศบาลที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ย 4.07 และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ย 4.16 มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากทั้งสิ้น มีค่า t เท่ากับ 1.756 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .187 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญ ที่ .05 จึงสรุปได้ว่าระดับการศึกษาต่างกันมีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่างกัน มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ อัจฉรา ราชแก้ว (2550) ที่ศึกษาเรื่อง การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง จังหวัดปทุมธานี ที่พบว่า พนักงานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌานิภา ศรีสิทธิชัยสกุล (2550) ศึกษาเรื่อง ทศนะของพัฒนาการอำเภอต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความยากจน : กรณีศึกษากรมการพัฒนาชุมชน จากการศึกษา พบว่า การศึกษาเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อทศนะของพัฒนาการอำเภอในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความยากจน

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 3 อภิปรายได้ว่า พนักงานครูเทศบาลที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้านต่างกัน เมื่อจำแนกครูที่มีเงินพอใช้และเหลือเก็บ มีเงินพอใช้แต่ไม่เหลือเก็บ มีเงินพอใช้แต่ไม่เป็นหนี้ มีเงินพอใช้และเป็นหนี้ หลักการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมมีค่า P – Value เท่ากับ .724 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีค่า P – Value มากกว่าระดับนัยสำคัญ .05 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย จากค่าเฉลี่ยโดยรวมของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพนักงานครูเทศบาลที่มีเงินพอใช้และเหลือเก็บ มีค่าเฉลี่ย 4.05 พนักงานครูเทศบาลที่มีเงินพอใช้แต่ไม่เหลือเก็บ มีค่าเฉลี่ย 4.01 พนักงานครูเทศบาลที่มีเงินพอใช้แต่ไม่เป็นหนี้ มีค่าเฉลี่ย 4.08 และพนักงานครูเทศบาลที่มีเงินพอใช้และเป็นหนี้ มีค่าเฉลี่ย 4.12 จึงสามารถอภิปรายได้ว่า พนักงานครูเทศบาลที่มีเงินพอใช้และเหลือเก็บ มีเงินพอใช้แต่ไม่เหลือเก็บ มีเงินพอใช้แต่ไม่เป็นหนี้ มีเงินพอใช้และเป็นหนี้ มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากทั้งสิ้น และ สถิติทดสอบ t เท่ากับ .441 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .724 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญ ที่ .05 จึงสรุปได้ว่าพนักงานครูเทศบาลที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้านต่างกัน ความสอดคล้องกับการศึกษาของ

ปราโมทย์ มลคล้ำ (2551) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำครอบครัวในเขตปกครองท้องที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 4 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทศนคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประเด็นสภาพการดำเนินชีวิตต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่เห็นด้วยกับการประกอบอาชีพการงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นแนวทางหนึ่งของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และการออมเงินสามารถรองรับภาวะฉุกเฉินได้ จะมีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสูง ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ อรรวรรณ ชมชัยยา และขวัญใจ จริยาทัศน์กร (2557) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของผู้ปกครอง ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณลักษณะดี เก่ง มีความสุข ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนนทบุรี และรุจิราภรณ์ ชินวงศ์วัฒนา (2552) ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินชีวิต ปัจจัยการดำเนินชีวิต และทัศนคติต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตเมืองกับเขตชานเมือง : กรณีศึกษาเขตคลองเตย และเขตพุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 5 ปัจจัยในการดำเนินชีวิตต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน พบว่าตัวแปรอิสระปัจจัยการดำเนินชีวิต ทุกประเด็นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยในการดำเนินชีวิตต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 6 แนวทางในการดำเนินชีวิตต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน พบว่าตัวแปรอิสระทัศนคติในการดำเนินชีวิต ทุกประเด็นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยในการดำเนินชีวิตต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ประเด็นที่ 1 หลักความมีเหตุผล มีข้อเสนอแนะว่า

บทบาทของครูไม่เพียงแต่เป็นผู้สอนให้ความรู้แก่เด็ก ๆ เท่านั้น แต่ครูต้องเป็นผู้กระทำตนให้เป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ครูต้องรู้จักนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับตนเองรู้จักการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงไม่ฟุ้งเฟ้อในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม ปัญหาส่วนตัวครูต้องรู้จักคิดแก้ไข เมื่อปัญหาส่วนตัวคลี่คลาย การปฏิบัติหน้าที่การจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยเหลือเด็ก ๆ ก็จะทำได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้โรงเรียนมีบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่ดี หรือ

สร้างบรรยากาศความพร้อมและเพียงพอของสื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ของสถานศึกษา ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งการใช้จ่ายเงินและการใช้ทรัพยากรมีค่าต่างๆ อย่างมีเหตุผล ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้

หน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องควรนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารงานบุคคล อาทิ การวางแผนกรอบอัตรากำลัง การกำหนด แต่งตั้ง บุคลากรในการดำเนินงาน นั้น ต้องคำนึงถึงศักยภาพ ความเหมาะสม ของผู้บริหารและครูสอนแต่ละท้องถิ่น ประพฤติ ปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี อยู่บนหลักความมีเหตุมีผล อย่างรู้เท่าทันเหตุการณ์ที่จะเปลี่ยนแปลงในวันข้างหน้า ได้

ประเด็นที่ 2 หลักความพอประมาณ มีข้อเสนอแนะว่า

หลักการใช้จ่ายของครู ควรใช้จ่ายให้เหมาะสม ไม่จ่ายเกินรายได้ที่ได้รับ ทั้งนี้ แต่ไม่ได้หมายความว่าไม่ควรกู้หนี้ยืมสินมา ในหลักความเป็นจริง ทุกคนก็มีหนี้สินที่สามารถควบคุมได้ ผ่านชำระได้ภายใต้ความไม่ขาดแคลนจนเกินไป พยุงฐานะให้ดีได้ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ดำรงชีพตนเอง และครอบครัวให้อยู่ได้ภายใต้สังคมที่เปลี่ยนแปลง

สถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้เงินให้มีความพอประมาณ อย่างมีเหตุมีผล รวมทั้งการพัฒนาทักษะต่างๆให้สามารถพึ่งตนเองได้ การเรียนรู้เรื่องการประหยัด อดออม จากกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียน รู้จักประหยัดให้การใช้ทรัพยากรต่างๆ อาทิ น้ำ ไฟฟ้าและพลังงาน ต่างๆ และควรส่งเสริมให้สถานศึกษาพึ่งตนเองได้ด้านอาหาร ทั้งโครงการอาหารกลางวัน การปลูกพืชผักผสมผสาน มีการแลกเปลี่ยนกันภายในชุมชน และครัวเรือนได้

หน่วยงานด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องต้องมีแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรจัดอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ได้

ประเด็นที่ 3 หลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีข้อเสนอแนะว่า

ครูต้องสร้างรากฐานที่มั่นคงให้กับตนเองก่อนถึงจะสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้ หมายความว่า สร้างสำนึก คิดดี ทำดี มองโลกในแง่ดี ไม่ตกเป็นเหยื่อของอบายมุข

สถานศึกษาต้องมีความปลอดภัย อะไรที่สุ่มเสี่ยงจะเกิดอุบัติเหตุแก่เด็ก หรือไม่มีความปลอดภัยควรเข้ามาดู แก้ไข จัดการ อย่าอ้างว่าไม่มีงบประมาณ หรือรอก่อน และอีกปัญหาคือ เรื่องความสะอาดปลอดภัย ป้องกันสัตว์ร้ายที่จะเข้ามาทำร้ายเด็กหรือพื้นโรงเรียนที่ลื่น อาจทำให้เด็ก ลื่นล้มลงได้ถ้าไม่ป้องกันไว้ก่อน

หน่วยงานด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องต้องการวางแผนกิจกรรมได้ คำนึงถึงความเสี่ยงในการดำเนินโครงการ โดยมีข้อเสนอทางเลือก หากมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ประเด็นที่ 4 เจื่อนใจความรู้ มีข้อเสนอแนะว่า

ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา โดยการนำความรู้ที่มี มาสร้างตนเองให้เป็นแหล่งเรียนรู้ แต่ไม่ได้อุทิศตนเองจนเกินพอดี จนมีความเดือดร้อนแบบนี้ก็เกินไป ความเข้าใจต้องเกิดจากการปฏิบัติ การหาเหตุ หาผล เพื่อที่จะสร้างองค์ความรู้ให้กับ โรงเรียน ชุมชนและสังคมได้

ประเด็นที่ 5 เจื่อนใจคุณธรรม มีข้อเสนอแนะว่า

ครูต้องมีความตระหนักในคุณธรรมตามจรรยาบรรณของคุรุสภา มีความซื่อสัตย์สุจริต สร้างความน่าเชื่อถือต่อเด็กนักเรียนและเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนชุมชน กล่าวคือปฏิเสธต่ออบายมุข มีความอดทนต่อสิ่งชั่วร้าย ใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหา และดำเนินชีวิตตามหลักและเจื่อนใจ

ประเด็นที่ 6 ทศนคติในการดำเนินชีวิต มีข้อเสนอแนะว่า

ครูที่มี "สภาพการดำเนินชีวิต" ต่างกัน ต้องดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมือนกัน ภายใต้กรอบการพึ่งพาตนเองเป็นสำคัญและต่อมาคือการประกอบอาชีพการงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตภายใต้ระบบราชการซึ่งประกอบด้วยข้อจำกัด นอกจากนั้นต้องเน้นการอดออมภายในครัวเรือนที่เหมือนกันเพราะไม่สามารถคาดเดาเหตุการณ์ในอนาคตได้ การอดออมสามารถนำมารองรับภาวะฉุกเฉินได้ ด้วยรายได้ของครูไม่ได้เยอะ ครูบางคนก็ต้องหาอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ นอกจากลดภาระค่าใช้จ่ายแล้ว

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ หากมีการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการวิจัยเชิงผสมผสานวิธีการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นและสามารถนำผลการวิจัยเชิงปริมาณมาเป็นองค์ประกอบเสริม ในเรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

2) การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา การศึกษาครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือหน่วยงานอื่น ที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจซึ่งมีปัจจัยแตกต่างกัน หรือกลุ่มข้าราชการครูในระดับอื่นด้วย เพื่อทราบถึงความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรครูในองค์กรอื่น ๆ นำมาเปรียบเทียบเพื่อพัฒนาเป็นนโยบาย หรือแผนการปฏิบัติให้มีความเข้าใจในหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้ชัดเจนและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. 2542. การประกันคุณภาพการศึกษากรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). เครื่องมือประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
พึงประมาณ. [ออนไลน์].สืบค้นได้จาก [http://www.sufficiencyeconomy.org/
userfiles/imagesfiles/0_3.pdf](http://www.sufficiencyeconomy.org/userfiles/imagesfiles/0_3.pdf) เข้าถึงเมื่อ 18 ธันวาคม 2560
- เกษรา เกิดมงคล. (2546). รูปแบบการดำเนินชีวิต การแสวงหาข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ และพฤติกรรม
การท่องเที่ยวของคนวัยทำงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ คณะนิเทศศาสตร์
ภาควิชา การประชาสัมพันธ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการโลกว่าด้วยวัฒนธรรมและการพัฒนา. (ม.ป.ป.). วัฒนธรรมอันหลากหลายของ
มนุษยชาติ. ม.ป.ท.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2540). ทฤษฎีว่าด้วยเศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์
จำกัด.
- ชัยศักดิ์ เสนานุช, (2552) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ในการดำเนินชีวิตของ
คนในชุมชน : ศึกษากรณี หมู่บ้านต้นกระโดน ตำบลวังมะนาว อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี.
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชุมพลภัทร์ คงจนจารูนันต์. (2551). การดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง ของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองมะจับ ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทรายจังหวัด
เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฉานัญญา ศรีสิทธิชัยสกุล. (2550). ทักษะของพัฒนาการอำเภอ ต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ไปสู่การแก้ปัญหาความยากจน : กรณีศึกษารวมการพัฒนาชุมชน. สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- ณัฐพงษ์ ทองภักดี และณดา จันทร์สม. (ม.ป.ป.). คุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณัฐพงษ์ ทองภักดี และวิศาล บุปผเวส. (2540). ประเทศไทยในทศวรรษหน้า: วิสัยทัศน์ของ NIDA
แนวคิด การพัฒนาเศรษฐกิจ. เอกสารประกอบการ สัมมนาวิชาการ เนื่องในวาระครบรอบ
30 ปีแห่งการสถาปนาสถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์.
- เทศบาลนครหาดใหญ่ (2560) สืบค้นออนไลน์ ข้อมูลพื้นฐานเทศบาลนครหาดใหญ่
<http://www.hatyaicity.go.th/content/general> เข้าถึงเมื่อ 22 มกราคม 2561

- ธีรภูมิ เอกะกุล . (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธีรภูมิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นิภาพร นันทา. (2555). *ความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ของชุมชนบ้านไร่กองซิงและบ้านต้นแก้ว อำเภอหางดง จังหวัด เชียงใหม่*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิรุติ ถึงนาคและชมพูนุช เมฆเหมืองทอง (2550) *การวิจัยและพัฒนากรณีศึกษาเกษตรกรที่ ดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดมหาสารคามวารสารพัฒนาบริหารศาสตร์ NIDA Development Journal ปีที่ 47 ฉบับที่ 1/2550*
- ประเวศ วะสี. (2541). *ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม*. ปาฐกถาพิเศษ ป่วย อังภากรณ์. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ปราโมทย์ มลคล้า. (2551). *พฤติกรรมกรดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำครอบครัวในเขตปกครองท้องที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ. (2546). *เศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: เอเชียแปซิฟิกส์ พรินติ้ง.
- พัชรา ตันติประภา. (2548). *หลักการตลาด*. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : ภาควิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการ. (2550). *เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยพัฒน์.
- เพ็ญญา ธีรทองดี. (2552). *การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2560). *จุดเริ่มต้นแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง*. (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก http://www.chaipat.or.th/site_content /34-13/ 3579-2010-10-08-05-24-39.html. เข้าถึงเมื่อ 10 ธันวาคม 2560
- รงค์ ประพันธ์พงศ์. (2550). *เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่*. กรุงเทพฯ : เอลโล่การพิมพ์
- รองศาสตราจารย์ ดร.ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และคณะ. (2551). *คู่มือ การจัดการกระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมสู่วิถี “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนวพระบรมราโชวาทเรื่องคุณธรรม 4 ประการ*. กรุงเทพฯ : บริษัท ธรรมดาเพรส จำกัด.

- รองศาสตราจารย์ ดร.อรวรรณ ชมชัยยา และว่าที่ร้อยตรีหญิง ขวัญใจ จรรย์ทัศนกร. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตของผู้ปกครอง ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณลักษณะดี เก่ง มี ความสุข ของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนนทบุรี*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- รายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย. (2550). *เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNDP)
- รุ่งทิพย์ ถ้ำทอง. (2556). *การใช้แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการหนี้สินของข้าราชการครูประถมศึกษา ในอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รุ่งทิภา สันติผลธรรม. (2552). *การนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- รุจิราภรณ์ ชินวงศ์วัฒนา. (2552). *สภาพการดำเนินชีวิต ปัจจัยการดำเนินชีวิต และทัศนคติต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตเมืองกับเขตชานเมือง : กรณีศึกษา เขตคลองเตย และเขตพุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ศรัทธาธิป มาประสพ. (2551). *การจัดการขยะตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2560). (ออนไลน์)
สืบค้นได้จาก <http://www.rdpb.go.th/th/Sufficiency> เข้าถึงเมื่อ 12 ธันวาคม 2560
- สมพร กรุดน้อย. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการบริหารจัดการองค์การ กับพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตการทำงาน ของพนักงาน บริษัท แพรนต้า จิวเวลรี่ จำกัด (มหาชน)*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ.
- สมพร เทพสิทธิ์า. (2549). *การเดินตามรอยพระยุคลบาท : เศรษฐกิจพอเพียงช่วยแก้ปัญหาความยากจนและการทุจริต*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : กองทุนอริยมรรค.
- สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (ม.ป.ป.). *พุทธเศรษฐศาสตร์ การประยุกต์ใช้*. (ออนไลน์). สืบค้นจาก. <https://www.stou.ac.th/stouonline/LOM/data/sec/Alternative/04-04-01.html>. เข้าถึงเมื่อ 14 พฤษภาคม 2562
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2559*. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิกจำกัด
- สำนักงานกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่อง มาจากพระราชดำริ. 2560. *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก. <http://www.rdpb.go.th/Sufficiency>. เข้าถึงเมื่อ 12 ธันวาคม 2560
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). *จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง...สู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : เพชรรุ่งเรืองการพิมพ์.
- _____ . (2551). *เส้นทางสู่ความพอเพียง*. กรุงเทพฯ : 21 เซ็นจูรี่.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *แนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาใน สถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสำนักพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษาและกิจการพิเศษ.
- สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน. (ม.ป.ป.). *คุณธรรม กับจริยธรรม พื้นฐานในสังคมไทย 5 ประการ*. (ออนไลน์). สืบค้น จาก <https://www.ombudsman.go.th/10/documents/ethic5omb.pdf>. [14 พฤษภาคม 2562]
- สุภาคย์ อินทองคง. (2550). *การศึกษา คือ การพัฒนาชีวิต: กรณีการออม เศรษฐกิจพอเพียงและการทำบัญชี คร้วเรือน*. (ออนไลน์). สืบค้นจาก <http://www.thaingo.org/writer/view.php?id=376>. เข้าถึงเมื่อ 8 ธันวาคม 2560
- สุภาวดี หันสันเทียะ. (2559). *การศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน บ้านม่วงเจริญ ตำบลสระทอง อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุมณฑา ศรีสวัสดิ์. (2553). *การพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาในประเทศไทย โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้จากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- สุเมธ ดันติเวชกุล. (2542). *การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ในวันพัฒนา*. กรุงเทพฯ : กรมพัฒนาชุมชน
- สุรเกียรติ์ เสถียรไทย. (2542). *รัฐชุมชนธุรกิจมิติใหม่ทางความร่วมมือของสังคมไทย*. ปาฐกถา การสัมมนา โครงการปราชญ์เพื่อแผ่นดิน. ปรัชญาการพัฒนาใหม่ : ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ.

สมโชค เณตรระการ.(2552)แนวทางการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศของการพัฒนาอาชีพทอผ้า
ใหม่ตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ, 2544. ชื่อเรื่อง 42 ปีกรรมการฝึกหัดครู ชื่อผู้แต่งสำนักงานสภาพัฒนาการ
เศรษฐกิจ พิมพ์ลักษณ์, กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์การศาสนา

อรวรรณ ชมชัยยา และขวัญใจ จริยาทัศน์กร. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การ
ดำเนินชีวิตของผู้ปกครองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณลักษณะดี เก่ง มีความสุข ของ
เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

อัจฉรา ราชแก้ว. (2550). การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงาน
ขับรถ โดยสารประจำทาง จังหวัดปทุมธานี. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อำพล เสนาณรงค์. (2542). การเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ. สมุทรปราการ : ภัคธรรศ.

อุษา ภูคัสมาส. (2550). ลักษณะการดำเนินชีวิตครอบครัวตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
กรณีศึกษา ครอบครัวบุคลากรสถาบันคั้นคว่ำและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนคร
หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร ศึกษาด้านบริหาร วิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. ผู้วิจัยจะใช้คำตอบของท่านเพื่อการศึกษาในเรื่องนี้เท่านั้น และถือว่าคำตอบหรือข้อมูล จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นความลับ
4. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มี 6 ข้อ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว สภาพการดำเนินชีวิต ปัจจัยการดำเนินชีวิต ทศนคติดำเนินชีวิต

ตอนที่ 2 สอบถามระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน ได้แก่

- 1.) ด้านหลักความมีเหตุผล
- 2.) ด้านหลักความพอประมาณ
- 3.) ด้านหลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี
- 4.) ด้านเงื่อนไขความรู้
- 5.) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของครู ในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ผู้วิจัยคาดว่าข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะนำไปพัฒนาการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของครู ในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

นายไพรัช นิลวงศ์

นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร ศึกษาด้านบริหาร วิทยาลัยสงขลานครินทร์

แบบสอบถาม ตอนที่ 1

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงสำหรับท่าน

1. อายุ

- ต่ำกว่า 30 ปี
 ตั้งแต่ 30 – 40 ปี
 ตั้งแต่ 41 – 50 ปี
 ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป

2. ระดับการศึกษา

- ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

3. รายได้ครอบครัว

- 1) มีเงินพอใช้และเหลือเก็บ
 2) มีเงินพอใช้แต่ไม่เหลือเก็บ
 3) มีเงินพอใช้แต่ไม่เป็นหนี้
 4) มีเงินพอใช้และเป็นหนี้

ส่วนที่ 2 แบบตรวจสอบรายการ เรื่องทัศนคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงสำหรับท่าน

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
สภาพการดำเนินชีวิต			
1	การกู้ยืมเงินมาลงทุนประกอบอาชีพ หรือขยายกิจการ โดยสามารถใช้หนี้คืนได้โดยไม่เกินกำลังของตน ถือเป็นกาดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง		
2	การประกอบอาชีพการงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นแนวทางหนึ่งของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง		

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
3	การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือการพึ่งพาตนเองเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น		
4	การตรวจสอบสภาพร่างกายเป็นประจำเมื่อครบตามกำหนด แม้จะเสียค่าใช้จ่ายถือเป็นเป็นเรื่องสมควร		
5	การออมเงินสามารถรองรับภาวะฉุกเฉินได้		
ปัจจัยในการดำเนินชีวิต			
1	การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจะส่งเสริมให้มีการผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเท่านั้น แต่ไม่ส่งเสริมการผลิตเพื่อค้าขาย		
2	การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชน จะทำให้เกิดการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน		
3	การบริโภคสินค้าตามกระแส เป็นการทำให้เศรษฐกิจในประเทศหมุนเวียน		
4	เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นความพึงพอใจในสถานะความเป็นอยู่ของตนเอง		
5	การทำอาหารรับประทานในครอบครัว ทำให้ลดค่าใช้จ่ายได้ดีกว่าการไปทานอาหารนอกบ้าน		
แนวทางในการดำเนินชีวิต			
1	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการสร้างรากฐานของประเทศเฉพาะด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก		
2	รัฐเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการจัดกิจกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนประชาชนเป็นผู้กระทำตามนโยบายเท่านั้น		
3	การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกับหลักการพัฒนาย่างยั่งยืน หรือพัฒนาย่างมั่นคงและยาวนาน		
4	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตสำหรับเกษตรกรเท่านั้น ไม่เหมาะสำหรับนักธุรกิจ หรือผู้ประกอบการอาชีพอื่นๆ		
5	การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้ได้กับทุกอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย และทุกศาสนา		

แบบสอบถาม ตอนที่ 2

สอบถามระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาเป็นจริงที่ท่านประสบอยู่ในปัจจุบันว่าอยู่ในระดับใด

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

รายการ	ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ด้านหลักความมีเหตุผล					
1. ท่านยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจและการกระทำทั้งผลดีและผลเสีย และสามารถอธิบายเหตุผลของการกระทำนั้นได้					
2. ท่านรักษาสีทธิประโยชน์ของตนเองโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น					
3. ท่านเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ในการดำเนินชีวิตที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรทางธรรมชาติ					
4. ท่านหลีกเลี่ยงการบริโภคที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพ					
5. ท่านรับฟังการวิพากษ์วิจารณ์และการประเมิณอย่างมีเหตุผล					
2. ด้านหลักความพอประมาณ					
1. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับระบบบริหาร ระเบียบกฎหมาย การศึกษา เพื่อนำมาวางแผนการดำเนินชีวิตให้อยู่ในความไม่ฟุ้งเฟ้อ					
2. ท่านทำบัญชีรายรับ-จ่าย เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน					

รายการ	ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3. ท่านใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ใช้อย่างพอดีไม่มากเกินไป ศักยภาพ และให้เกิดประโยชน์สูงสุด					
4. ท่านดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติ เช่น รับประทานอาหารหรือผลไม้ตามฤดูกาลที่มีใน ท้องถิ่น					
5. ท่านลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและไม่ใช้ชีวิตตามกระแส วัตถุนิยม					
3. ด้านหลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี					
1. ท่านพร้อมรับมือกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงใน ด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม					
2. ท่านหมั่นศึกษาหาความรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต วิทยุ หนังสือพิมพ์ อยู่เสมอ					
3. ท่านศึกษา หรือเข้ารับการอบรม เพื่อเพิ่มพูนทักษะ ความรู้อยู่เสมอ					
4. ท่านรู้จักการทำการเกษตรแบบผสมผสานและนำไป ปรับใช้ในชีวิตประจำวันของท่าน					
5. ท่านส่งเสริมให้สมาชิกในครัวเรือนเฝ้าหาความรู้ เพื่อ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ					
4. ด้านเงื่อนไขความรู้					
1. ท่านสามารถนำความรู้และหลักวิชาการต่าง ๆ มา บูรณาการให้เกิดความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน					
2. ท่านสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ จาก การศึกษาหาความรู้					
3. ท่านสามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาให้แก่คนในครอบครัว และบุคคลอื่นได้					

รายการ	ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
4. ท่านรู้จักตั้งคำถามอย่างมีเหตุผลและสนใจใฝ่เรียนรู้					
5. ท่านประเมินสถานการณ์ปัจจุบันและวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ล่วงหน้าเสมอ					
5.ด้านเงื่อนไขคุณธรรม					
1. ท่านมีแนวทางในการดำเนินชีวิตโดยแนวทางการดำเนินชีวิต โดยมีความอดทน ความเพียร สติปัญญา และความรอบคอบ					
2. ท่านรักษาศีล 5 ได้เป็นอย่างดี โดยการหลีกเลี่ยงอบายมุข					
3. ท่านปลูกจิตสำนึกแก่สมาชิกในครอบครัวให้รู้จักรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า					
4. ท่านทำบุญหรือบริจาคทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ตามความเหมาะสม ในโอกาสต่าง ๆ					
5. ท่านดำรงชีวิตอยู่ในความไม่ประมาท สามารถคาดการณ์และพร้อมรับมือกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต					
6. ท่านปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต ซื่อสัตย์และมีจรรยาบรรณตามวิชาชีพ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

.....

ขอขอบพระคุณในการให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม